...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 75 (11978)
1969 оной мартын 29, суббото

Сэн 2 мүнгэн

...УРЯАДАЙ ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА ...ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

...мартын 28-най үдэр, областной пар...итэдэй суглаан боложо дүүрэбэ.

...лаан дээрэ «1969 ондо орооhо таряа, га...игай, мал ажалай бусад продуктнуудые ...абадаг болохын тула партийна органи..., совет болон хүдөө ажахын органуудай, ...эзуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» ...бшэн хэлсэгдэбэ.

...далаар КПСС-эй обкомой нэгэдэхи сек...р А. У. МОДОГОЕВ элидхэл хэhэн...

...дээрэ табигдаhан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. ГАХАНОВ, Хяагтын аймагай «Пограничный» совхозой директор Ф. И. КУШНАРЕВ, Мухар-Шэбэрэй аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин начальник Н. Н. ХОРОШИХ, КПСС-эй Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретарь В. П. ШАБАГОРОВ, Буряадай хүдөө ажахын институдай «Байкал» племхозой директор К. Е. ИЛЬИН, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь М. Ф. МАХАНОВ, Улаан-Үдын аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин начальник М. А. КОЖЕВНИКОВ, Хэжэнгын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Г. С. САНГАДИЕВ, Прибайкалиин аймагай «Заветы Ильича» колхозой түрүүлэгшэ И. П. НАСТНИКОВ, республикын ой модоной ажахын министр Г. Ф. МАСЛОВ, Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой директор В. И. КАРПОВ, республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо Б. Н. НИКОЛАЕВ, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. И. ДУБРОВСКИЙ гэгшэд хабаадаhан байна.

Хэлсэгдэhэн асуудалаараа областной партийна эдэбхитэдэй суглаан зохихо тоггоол баталан абаба.

ХҮДӨӨГЭЙ БИБЛИОТЕКЭ

«Шаралдайн хүдөөгэй библиотекэ» — иимэ гаршагтайхан юрын байшан тээшэ Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаралдай тосхоной ажалшад ходоо субадаг, харгылдаг. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэр ном hудар уншажа, эрдэм бэлигэй, болбосорол хүмүүжэлэй дээжэhээ хүртэнэ бшуу.

Эндэ — библиотекые даагша соёлой отличник Е. П. Павлуцкая, мүн тэрэнэй жэшээгээр бусад хүдэлмэрилэгшэдынь бүхы уншагшадаа урин налархайгаар угтажа, ном-баялигаа тон бэрхээр дурадхан, нэбтэрүүлжэ шададаг юм.

Шаралдайн библиотекэ хүдөө тосхоной ажалшадай культурна гуламта болоhоор үнинэй. Тэндэ мүнөө үдэшэ бүхэндэ хүн зон илангаяа олоор сугларна. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй алдарта ойдо эдэбхитэйгээр бэлдэнэ. «Хэтэ мүнхэдөө амиды» гэhэн гоё hайхан стенд түхеэржэ, ханадаа үлгэнхэй. Тэрээн соонь агууехэ вождиин ажабайдал, ажал ябуулга тухай тодорхойгоор зураглагданхай. Мүн зэргэлүүлээд В. И. Ленинэй ном зохёолнуудай выставкэ эмхидхэнхэй. Тэндэнь Ильичэй дүтын хани нүхэдэй бэшэhэн дурасхаалнууд болон Ленин тухай бусадшье номууд аржытар табигданхай.

Ленинскэ тематикаар лекци болон хөөрэлдөөнүүдэй болоходо, тэндэхи уншалгын таhалга соо хүн зон хододоо дүүрэн байдаг. Иимэрхүү ажал ябуулгын аша туhаар Шаралдайда уншагшадай тоо эли бодо олошорос. Владимир Ильич Ленинэй ажабайдал болон революционно ажал ябуулгаар хүн зон угаа ехээр hонирходог, политическэ литература, тэрэ тоодо Ленинэй зохёолнууд олоор абтан уншагдадаг болонхой.

Республика дотор иимэ шударгы hайнаар хүдэлжэ байдаг бусадшье библиотекэ, библиотекарьнууд олон бии. Эрхим гэhэн нэрэ зэргэтэй болоhон нүхэд Д. Э. Раднаева (Захаамин), А. И. Абросимова (Хяагта) А. И. Власова (Кабанск) болон бусадые хэн мэдэхэгүйб даа!

Иимэ түрүүшүүл мүн арадайнгаа ажахыда туhа хүргэхын хойноhоо оролдодог. Яруунын аймагта Эгэтын адагай (даагшань нүхэр Дорофеева) — «Победа» колхоздо, Үлзытын (даагшань нүхэр Базарсадуев) — «Дружба» колхозой отделенидэ, Поперечныи (нүхэр Виноградова) библиотекынхид, жэшээнь, томодхогдоhон фермэ, отара бүхэндөө номой тогтомол сан бии болгоо. Тэндээ ходол ошожо, номуудыень андалдуулдаг, социалис мүрысөө шалгажа, дүнгүүдыень гаргадаг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, шэнэ номуудай шэнжэлэл хэдэг — КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй тогтоолые дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулдаг юм. Тэдэнэр мүнөө үедэ мүн лэ В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байнад. Тиихэдээ агууехэ багшынгаа зохёолнуудые, ажабайдал, ажал ябуулга тухайнь, хэлэhэн захяа заабаринуудайнь яажа бэелhэн тухай арад зондоо улам гүнзэгыгөөр ойлгуулхын хойноhоо оролдоно.

Гадна олохон библиотекарьнууд энэ уялгата ажалаа ябуулхын хажуугаар ниитын хүдэлмэридэ шударгыгаар хабаадалсадаг — агитатор болон пропагандистаар, лектор болон политинформатораар хүдэлдэг.

Тарбагатайн районно библиотекые даагша Анна Чебунина нютагай Соведэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэниие бүхы тосхоноорхин хүндэлдэг, али бүхы зүбшөөл заабари абахаяа тэрэнтэй ходо уулзадаг.

Ном гээшэ таряашад болон малшадай тон шухала хэрэгсэлынь болонхой. Хүдөөгэй уншагша уран hайханай зохёолнуудhаа гадна, политическэ номуудые, механизаци, тарян ажал, мал ажал тухай дэбтэр сударнуудые hонирхон уншана.

Иимэ эрхэ байдалда хүдөөгэй библиотекэнүүдэй үмэнэ улам ехэ эрилтэ табигдана. Энээниие хүсэд дүүрэнээр харюулхын тула соёлшод эрдэм болбосорол ехэтэй байха ушартай. Теэдшье олохон библиотекэнүүдтэ дүй дүршэл ехэтэй, ажалдаа шударгы, тусхай мэргэжэhэн хүнүүд хүдэлжэ байдаг. Иимэ зоной ажаллажа байhан газарта номууд тооhо шоройдо даруулжа хэбтэдэггүй, хүн зоной дунда тарадаг юм.

Хүдөөгэй библиотекарьнууд гээшэ культурно-гэгээрэлэй олон тоото хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүндэтэ hуурияа эзэлнэ.

Тэдэнэй улам hайнаар хүдэлхын тула, ажалшадые эстетическэ болон коммунис талаарнь хүмүүжүүлгэдэ амжалта туйлахынь тула библиотекэ бүхэндэ таатай зохид эрхэ байдал олгохо шухала.

Энээн тушаа партийна, советскэ болон профсоюзай органууд үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргаха, библиотекэнүүдые типовой гэр байраар хангаха, барилга эрхилхэ талаар В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа заатагүй дүүргэхэ, номой жаса баяжуулха, библиотекын хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн табиха, тэдэндэ ажаhуудалай таатай зохид эрхэ байдал олгохо асуудалнуудые шиидхэхэ болоно.

Сэхыень хэлэхэдэ, иимэ анхарал оролдолго зарим газарнуудта гаргагданагүй. Баргажанай хүдөөгэй зарим библиотекэнүүд хүйтэн зүдэрүү гэр байранууд соо байрладаг. Иимэ байхадань, номой жаса яагаад зүбөөр хэрэглэгдэхэб, уншагшадтай ниитын хүдэлмэри яагаад hайнаар ябуулагдахаб? Дурсагдаhан аймагта мүн библиотекарьнууд тушаа анхарал багаар табигдана. Ушар тиимэhээ ажалаа орхихо, библиотекэнүүдэй суурагтай, хаалгатай байха ушарнууд тэндэ олоор үзэгдэнэ.

Колхоз болон совхозуудай ажалшадай культурна эрилтын дээшэлхэтэй хамта соёл сурталай хүдэлмэри ябуулгада хүдөөгэй библиотекэнүүдэй үүргэ улам ехэ болоно. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, харюусалга, уялгань бүри дээшэлнэ.

Ном дэлгэрүүлэн тарааха, ленинскэ үзэл сурталые, ажабайдал, ажал ябуулгынь үльгэр жэшээе хүн зоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар партийна организациин дайшалхы туhалагша байха, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ гээшэ хүдөөгэй библиотекарь бүхэнэй арюун уялга мүн.

...ҮШҮҮЛ ...ДОРБО

...алые — болзорhоонь ... уряа республикы... ...одой дунда үргэ... ...рэнхэй. Мастерска ...га комплексно бри... ...баhан уялгаяа бодо... ...бэлүүлхэ гэжэ орол...

... леспромхозой Со... ...модо бэлэдхэлэй ...коллектив ажалай ле... ...тада жагсажа, hайн ...лана. Пунктын кол... ...о бэлдэхэ, шэрэхэ ...рын даабарие 111 ...үргээ. Нэгэ hарын ...уна бүхэнэй ажалай ...бүтээсэ 20 кубомет... ...hэн байна. Мүн энэ ...400 түхэрнгэй алмал...

... амжалта туйлаhан ...модо бэлэдхэлэй ... дундаhаа түрүүл... ...лес» комбинадай ...союзай обкомой дам... ... Улаан тугта, мян... ...эй 1-дэхи мүнгэн ...hон байна.

... hарын дүнгөөр ...промхозой Бага-Хүр... ...бэлэдхэлэй пунктын ...дэхи hуури эзэлээ, ... хүртөө.

... Болдыревой даадаг ...часток абаhан уял... ...тайгаар дүүргэжэ ...эогой леспромхозой ...й коллектив hарын ... гадуур 1100 кубо... ...эдэ складуудта шэ... ... Хүдэлмэришэн бү... ... бүтээсэ 50 кубо... ...шэлжэ, 265 кубо... ...эгдөө. Мастерска ...коллектив дамжуул... ...тугта, 1-дэхи мүнгэн ...бэ.

... леспромхозой нү... ...о гэгшын. Онёогой ...ой нүхэр Шалаевай ...ерска участогуудай ... 2-дохи мүнгэн шан ... Байгалай леспром... ...эр Нечаевай хүтэл... ...участогайхид 3-дахи ...да хүртэhэн юм.

Н. ТЮРНЕВ.

... ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын ... фабрикын түрүү ...лэгшэд Вера Дом... (зүүн гарhаа), Надеж... ...коева гэгшэд харуу... Эдэнэр ажалдаа hай... ...ажа, халаан бүриин... ...рие 110—115 про... ...гэдэг юм.

...БУРМАКИНАЙ фото.

—⟡—

В. И. ЛЕНИНЭЙ ОЙДО — ГАБШАГАЙ АЖАЛ!

100

ГАРГАША БАГАТАЙ ЕХЭ ПРОДУКЦИ

Арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табиhан Улаан-Үдын шэлэй заводой коллектив энэ жэлэй эхинhээ хойшо hайнаар ажаллана. Машинно-ванна цехэй ахалагша мастер Н. С. Ломовагай даадаг 2-дохи халаанай коллектив түрүүшын кварталай түсэбые мартын 22-то дүүргэhэн тухайгаа элидхэбэ. Энэ халаанайхид заводой хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

hарын дүүрэтэр даабариhаа гадуур 50 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилхэ уялга тэдэнэр абанхай. Машинистнууд В. П. Челпанов, А. С. Козулин, шэл үйлэдбэрилэгшэ В. В. Иванченко түхеэрэлгээ hайнаар хүдэлгэжэ, шэл ехээр хайлуулха арга хангана.

Шэл отологшод, ябталагшад социалис мүрысөөндэ амжалта туйлажа байнхай. Ахалагша мастер Т. Н. Васильевагай даадаг халаанай хүдэлмэришэд мартынгаа даабари болзорhоонь холо урид дүүргээд, түсэбhөө гадуур 13,5 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл отолhон, ябталhан байна. Шэл отологшод Анатолий Юхно, Гренада Димова, Валентина Бекетова, шэл ябталагшад Сергей Волокитин, Николай Марков шударгы ажалай hайн жэшээ харуулна.

Шэлэй заводой коллектив арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглэнэ. Энэ жэлhээ тусхай контейнертэ шэл ябталан ашагладаг болоо. Урдань модон хайрсагуудта шэл багсалхада, мүн эдэ хайрсагуудые ашаалан ябуулхада ехэ гаргаша хэгдэдэг байгаа. Гадна энэ ажал хүшэр, хүнэй бар хүсөөр хэгдэдэг hэн. Харин контейнер соо шэл ябталан эльгээхэдэ үлүү гаргаша хэгдэхэеэ болёо, модон хайрсагууд хэрэглэгдэнэгүй. Мүнөө эндэ hара бүхэндэ 200—250 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл контейнертэ ябталан ашаглана.

А. МУРЗИНЕНКО.

БАЛТА, ХАДУУРАЙ НЭГЭДЭЛ

Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан Улаан-Үдэ хотодо аймагуудай хүгжэлтын харалга үнгэргэхэ гэhэн тогтоол КПСС-эй Буряадай обком, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа. Хото болон хүдөөгэй ажалшадай хоорондохи харилсаа холбоо hайжаруулхын зорилгоор үнгэргэгдэхэ энэ харалгада хүдөөгэй ажахынуудай экономико болон соёл культурын талаар туйлаhан амжалтанууд хотын ажалшадта харуулагдаха болобо. Эдэ хэмжээ ябуулганууд 1969—1970 онуудай туршада Улаан-Үдэ хотодо «Хүдөөгэй районуудай үдэр» гэжэ нэрэтэйгээр үнгэргэгдэхэнь.

Байгша оной апрель hарада түрүүшын тиимэ харалга үнгэргэгдэхэ юм. Эндэ Кабанскын аймагай түлөөлэгшэд Улаан-Үдэ хотодо ерэжэ, өөhэдынгөө амжалта, туйлалтануудтай хотын ажалшадые танилсуулха болоно. Хоёрдохи ээлжээндэ — май hарада Хориин аймаг ерэхэ юм. Зэдэ, Мухар-Шэбэрэй таряашад, малшадай ээлжээн июнь — ноябрь hарануудта. Жэлэй hүүлшын — декабрь hарада Сэлэнгын аймагайхид ерэхэ болонхой. Ерэхэ жэлэй январь hарада Хяагта, мартда Баунтын аймагай түлөөлэгшэд ерэхээр баталагдаhан байна.

Республикымнай нийслэлдэ үнгэргэгдэхэ энэ харалгын үедэ хүдөөгэй ажалшадай тоосоон, уран hайханай бүлгэмэйхидэй концерт, зүжэг наадан табигдаха, выставкэ эмхидхэгдэхэ болонхой. Энээнhээ гадна, хүдөөhөө ерэhэн түлөөлэгшэд Улаан-Үдэ хотын түрүү предприяти хүрэжэ, ажалайнь амжалта, туйлалтануудтай танилсаха, хотынгоо үзэсхэлэн гоё газарнуудаар ябаха түсэбтэй.

КПСС-эй Буряадай обком, республикын Министрнүүдэй Совет иимэ харалга үнгэргэхэ зорилгоор тусхай комисси байгуулаа.

Аймагайнгаа арадай ажахын, соёл гэгээрэлэй туйлалтануудые эгээн түрүүлэн харуулха болоhон Кабанскын аймаг эдэ үдэрнүүдтэ бэлэдхэл хэжэ эхилбэ. КПСС-эй райкомой бюро боложо, тус асуудал хаража үзэбэ. Харалгын үдэрнүүдые hайнаар, эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ зорилгоор шухала хэмжээ ябуулга хараалhан, тусхай комисси байгуулhан, түсэб табиhан байна. Мүнөө тус аймагай ажахынуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри, шалгалта түлэг дундаа.

— Ажахынуудай уран hайханай бүлгэмэйхидэй аймагай харалгын болоходо, тэндэ эрхим сэгнэлтэ абаhан номернуудыень шэлэжэ абаhан байнабди. Балта, хадуурай нэгэдэлдэ зорюулагдаhан аймагаймнай энэ харалгада предприяти, ажахынуудай түрүүшүүл олоороо ерэхын тула бэлэдхэжэ байнхай. Энэ уулзалга апрель hарын түрүүшын хахадта үнгэргэгдэхөөр хараалагдана, — гэжэ КПСС-эй райкомой секретарь, комиссиин түрүүлэгшэ М. А. Лукьянов манай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэhэн байна.

СОВЕТ-АЛЖИР ХЭЛСЭЭНҮҮД

АЛЖИР. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Алжирай Арадай Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ Хуари Бумедьен хоёрой хоорондохи хэлсээнүүд мартын 27-до эхилээ. Хэлсээнүүд нүхэр ёhоной, хани халуун оршон байдалда үнгэрнэ.

СССР АНДР хоёрой хоорондохи бүхы талын харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар hанал бодолоо мэдэлсээ. Аша үрэ ехэтэй харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхын тула таарамжатай арга боломжонууд хоёр талада бии гээд тэмдэглэгдээ.

Хоёр талые hонирхуулдаг уласхоорондын шухала асуудалнуудаар, тэрэ тоодо Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тухай асуудалаар өөр өөрынгөө hанал бодолые хэлсээнүүдэй үедэ мэдэлсээ.

В. УЛЬБРИХТ МОСКВАhАА МОРДОБО

Коммунис Интернационалай 50 жэлэй ойдо зорюулhан научна сессиин хүдэлмэридэ хабаадаhан СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Германиин Демократическа Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ульбрихт Москваhаа мартын 27-до мордоо.

ХАНИ ХАЛУУН УУЛЗАЛГА

АЛЖИР. ТАСС-ай корреспондентнүүд А. Богомаз, В. Корзелев гэгшэд иигэжэ дамжуулна:

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын албанай хэрэгээр Алжир ерэhэн тухай, Алжирай нийслэл хотын ажалшадай хани халуунаар угтаhан тухай мэдээсэлнүүд эндэхи хэблэл, радио болон телевидениин гол темэ болоно.

«Революционно Алжир агуу ехэ социалис гүрэн хоёрой хоорондохи хани барисаанай угаа ехэ жагсаал» («Эль-Муджахид»), «Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорные баяр ёhололтойгоор угтаба» («Аш-Шааб») гэжэ томо гаршагуудтай түрүүшын хуудаhанда бэшэгдэhэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын АНДР-тэ ошоод байhан тухай материалнуудые мүнөөдэрэй газетэнүүд толилоо.

«Үсэгэлдэрэй уулзалга совет-алжир хани ёhоной харилсаа холбооной түүхэдэ эгээн шухала ушар боложо үлэхэ» гэжэ «Аш-Шааб» газетэ бэшэнэ. Түрүүлэгшэ Подгорные «Алжирай нийслэл хотын ажалшадай хани халуунаар угталга Алжирай бүхы арадай совет арадтай хани халуун холбоотой байhые гэршэлнэ» гээд газетэ заана.

Совет-алжир харилсаа холбоонууд тухай, совет арадай амаралта ба ажал хэрэг тухай, эрдэм наукын, техникын талаар замбуулинай дайдые шэнжэлэлгэдэ СССР-эй туйлаhан ехэ амжалтанууд тухай олон тоото статьянуудые газетэнүүд толилоо.

Н. В. Подгорнын Алжир ерэhэн тухай тодорхой репортаж Алжирай телевиденеэр дамжуулагдаа.

„МЕТЕОР" НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Метеор» гэжэ уларил шэнжэлхэ хэмэл одон 1969 оной мартын 26-да Советскэ Союзhаа дэгдээгдээ.

Сагай уларилые яаралтангаар мэдэхын тула хэрэгтэй мэдээнүүдые абаха зорилготойгоор энэ хэмэл одон замбуулинда гаргагдаа. Хэмэл одон Газарай нюрууhаа эгээн холонь 713 километр, Газарай нюрууhаа эгээн ойронь 644 километр, hөөлжүү замынь 81,2 градус, Газарые 97,9 минутын туршада тойрохо замтайгаар гаргагдаа.

Хэмэл одон дээрэ бүмбэрсэг дэлхэйн үүлэтэй, саhатай ба мүльhэтэй, наранда гэрэлтүүлдэг ба hүүдэр талын хубиие фото-зурагуудаар харуулха уларил шэнжэлэлгын оньhон түхеэрэлгэнүүд, мүн Газар ба атмосферын элшэ гэрэл гаргадаг, элшэ гэрэл hөөргэнь бусаадаг радиацинуудан урасхал тухай мэдээнүүдые абаха оньhон түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой.

Уларил шэнжэлхэ түхеэрэлгэнүүдhээ гадна, «Метеор» дээрэ хэмэл одые саг үргэлжэ Газар тээшэ залан харуулhан электромеханическа түхеэрэлгэ, наран тээшэ шэглүүлhэн наранай элшээр ами амяараа хүдэлдэг батарейнүүдтэй электро-хангалгын оньhон түхеэрэлгэ, замбуулинай замые тодоор хэмжэхэ радио-түхеэрэлгэ, хэмэл одон дээрэхи оньhон түхеэрэлгэнүүд болон приборнуудай хүдэлмэри тухай мэдээсэл Газарта дамжуулха радиотелеметрическэ оньhон түхеэрэлгэ бии.

Хэмэл одон дээрэхи оньhон түхеэрэлгэнүүд haадгүй hайнаар хүдэлнэ. Тоолон тодорхойлгын, залан элирхэйлгын түб тэндэhээ абтаhан мэдээнүүдые шэнжэлжэ байhаар.

...ҮНДЭТЭЙГӨӨР УГТАБА

Мартын 27-до республикымнай колхоз, совхозуудай уряалаар Буряад орондо нютагжан ажаhуухаар Татарай АССР-hээ хэдэн бүлэ айл нүүжэ ерэбэ. Эдэниие Яруунын аймагай «Комсомольский», Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын, Зэдын аймагай «Заречный» совхозуудай, мүн тэрэ аймагай «Мир», Доржи Банзаровай, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай түлөөлэгшэд угтажа абаба.

Нүүжэ ерэгшэдэй дунда малшад, механизаторнууд, барилгашад болон бусад мэргэжэлтэд олон.

Манай корреспондент холоhоо нүүжэ ерэгшэдэй болон угтажа байhан колхоз, совхозуудай зарим түлөөлэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэhэн байна.

Фаат Ибрагимович Резетдинов — тракторист. Трактор жолоодохоhоо гадна, дархалжа, барилга хэжэ шададаб гэжэ хөөрэнэ. Тэрэнэй hамган Ранзия — haалишан.

Зуфар Гарифович Фатыхов: Хүдөө ажахын ямаршье хүдэлмэри хэжэ шадахаб. Мал дээрэ лэ ажаллаха дуратайб гэнэ. Александр Иванович Сыров, Халиф Арсаланов, Василий Ленчик болон бусадтай хөөрэлдэхэдэ, барандаа шииргэ залуу, ажалша хүдэр гартай, хүдөө ажахын алишье хүдэлмэриhөө тунхарихагүй байhанаа мэдүүлбэ.

Яруунын аймагай түлөөлэгшэ А. И. Таушкинов, Зэдын аймагай «Мир» колхозой парткомой секретарь Ц. Ц. Субанов болон бусадтай хөөрэлдэхэдэ, холоhоо нүүжэ ерэhэн айлнуудай ороходо гэр байра бэлдэhэн, материальна туhаламжа үзүүлхэ, дуратай хүдэлмэрээр хангаха тухайгаа элирхэйлбэ.

Нүүжэ ерэгшэд шэнэ нютагтаа хүрэжэ ерэhэндээ баяртайнууд.

Зураг дээрэ: нүүжэ ерэгшэд (зүүн гарhаа) З. Г. Фатыхов — хонишон, Н. Н. Маклаков — жолоошон, Ф. И. Резетдинов — тракторист.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ОЙ МОДОН—МАНАЙ БАЯЛИГ

Ой модон — Эхэ оронноймнай баялиг гээшэ. Үшөө Совет засагай hаял тогтоод байхада, 1918 оной май hарада В. И. Ленин «Ой модон тухай гол хуули» доро гар табяа бэлэй. Ой тайгын модо энээнhээ урид хайра гамгүйгөөр хюдаха ябадал болюулагдаhан байна. Ой модонуудые hэргээн бодхоохо түсэбтэ хүдэлмэри эхилээ. Совет засагай тогтоhоор 50 жэлэй туршада 20 миллион шахуу гектар ой модон hэргээгдээ.

Эхэ ороной баялиг болохо ой модон тушаа В. И. Ленинэй заабаринуудые бэелүүлэн, модо ургуулагшад мартын 27-до дүүрэhэн зүблөөн дээрэ социалис уялгануудые баталан абаа. 1966—1970 онуудай түсэбөөр хараалагдаhан модо hуулгаха хүдэлмэринүүдээ 1970 оной хабар дүүргэхээр шиидхэбэ.

Лесоводууд түсэбтэ табан жэлэй туршада 15,1 мянган гектар саад, 22 мянган гектар hамарай плантацинуудые hуулгажа, 1970 он хүрэтэр 5000 тонно hамар бэлдэхээр хараалаа.

В. И. Ленинэй ажабайдалтай холбоотой газар нютагуудта модо hуулгаха гэhэн дурадхалнууд зүблөөн дээрэ hайшаагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский ороной лесоводуудай эдэбхитэдэй зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

АГУУ БАГШЫН hУРГААЛААР, ЗАЯАhАН ЗАМААРНЬ

В. И. ЛЕНИНЭЙ түрэhөөр зуун жэлэйнь ой дүтэлжэл, бүри ойртожол байна. Коммунис партине, Совет гүрэнние байгуулагшын мүндэлhөөр 100 жэлэй ойе эрхим hайн үйлэ хэрэгүүдээр угтахын түлөө хүдэлөөн улам улам эршэдэжэ, политическэ гүн гүнзэгы удха орожо, бүгэдэ нийтын хэрэг боложо байна.

Энэ түүхэтэ ойн угтамжада агуу багшын аша, гушанар баhал ехэ бэлэдхэл эдэбхи үүсхэлтэйгээр, зоригжол түгэсөөр хэжэ байна. В. И. Ленинэй нэрые хэтэ мүнхэдөө зүүжэ, гүн hургаалаарнь хүмүүжэжэ, заяаhан замаарнь коммунизм байгуулалсажа ябаhан мүнөө үеын комсомолшууд, үргэн нийтэ залуу үетэн иимэ байха уялгатайшье ха юм даа.

Иимэ түүхэтэ үедэ партийна организацинуудай харюусалга мүн лэ ехэ. Аймагайнгаа комсомолшуудые, залуу үетэнние гүн гүнзэгы коммунис мэдэрэлтэйгээр, ушар ёhо мэдэдэгээр, ажалда дуратайгаар, эрмэлзэл зоригжолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэг хадаа партийна организацинуудай үдэр бүриин анхарал доро байха ёhотой.

«ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ой ба залуушуулые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ зорилгонууд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо: «...**Коммунизмын түлөө али бүхы талаhаа ехээр хүгжэнги, эрдэм болбосорол ехэтэй хүнүүдые, хатуужалтай, шэн зоригтой тэмсэлшэдые, общество болон гүрэнние хүтэлжэ шадаха хүнүүдые бэлдэхэ... Манай бүхы залуушуул Ленинэй hургаалые мэдэхэ, Ленин шэнгеэр ажаhуужа, тэмсэжэ шадаха байха ёhотой...»** гэhэн зорилго табигдаа hэн. Иимэл эрилтэтэйгээр партийна организацинууд комсомолой, залуушуулай дунда хүдэлмэри ябуулха ёhотой болоно бшуу.

Тиимэ байгаашьегүйдөө аргагүй. Манай аймаг хүн зонойнгоо талаар болоходо тиимэ олон бэшэ. Гэбэшье 2500 шахуу залуушуул арадай ажахын алибаа hалбаринууд дээрэ, эмхи зургаануудта, соёл культурын газарнуудта хүдэлжэ байна. ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойдо бэлдэжэ байха үедэ комсомолой организацинуудай, мүн залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэри нилээд эдэбхижээ hэн. Тэрэ hайн hайхан хэрэгынь мүнөө бүрил эршэ хүсэ орожо байдаг.

ЗАЛУУШУУЛ гээшэ манай ерээдүй, коммунис общество байгуулха хүсэн ха юм даа. В. И. Ленинэй заабарине бэелүүлэн, комсомолшуудые, залуу үетэнние Коммунис партиин хэрэгтэ үнэн сэхэ, шэн зоригтой, ямаршье бэрхэшээлhээ тунхарихагүй ябахаар хүмүүжүүлхэ гэжэ аймагай партийна эхин организацинууд нилээд оролдолго гаргана. Залуушуул манай халаан. Эдэл зонние нютагтаа байлгажа, эсэгэ эхэнүүдэйнь, аха эгэшэнүүдэйнь хэжэ, бүтээжэ ябаhан хэрэгые халан абхуулха гээшэ мүнөө үедэ эгээл шухала асуудалнуудай нэгэн шуу.

Он жэлнүүдэй дабшан үнгэрхэ тума залуу үетэмнай олон болоно. Олонхинь нютагайнгаа hургуулинуудые дүүргэжэ, эрдэмтэй хүнүүд болоно. Тиимэ уладые нийтын ажабайдалда, ажал хүдэлмэридэ дадуулха, ажаhууха, ажаллаха, hураха, амархадань таарамжатай эрхэ байдал тогтоогоод байхада, тэдэнэй хүсэл эрмэлзэл бүри хүгжэдэг, зоримгойгоор, омогорхол түгэсөөр хүдэлдэг, ажалай ехэ амжалта туйлажа эхилдэг гээшэ. Жэшээнь, хүдөө ажахын шанга шанга хүдэлмэринүүдэй үедэ, илангаяа хабарай тарилгын, үбhэ ба таряа хуряалгын үедэ залуушуул лэ илажа гарадаг. Зүб ааб даа. Тэдэнэй хүсэн шираг, эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, бурьялма наhаниинь шуу. Нёдондо сабшалангай ногоон нилээд hайнаар ургажа, тэрэнние түргөөр, гутаангүй сабшажа абаха гээшэ гайтай хэрэг байгаа. Тиигэбэшье имагтал залуушуулай хүсөөр аяар 142 мянган центнер үбhэн абтааха юм. Тиихэдэ аймагай бүхы механизаторнуудай 70 процентнь залуу наhанай хүнүүд.

Жэл ерэхэ тума хүдөө ажахыда эрдэмтэй, орёо оньhон техникэ, булад «агтануудые хүллэжэ» шадаха hургуулитай хүнүүд хэрэгтэй болоно байдаг. Тиимэ мэргэжэл hайнтай хүдэлмэрилэгшэдтэй болохын тулада залуушуулайл дунда хүдэлмэри ябуулха, тэдэндээ түшэглэхэ ёhотой болоно ха юмбибди. Тиимэhээ техникэ шудалха hургуулинуудта залуушуулые эльгээхынгээ хажуугаар нютаг дээрэ, ажахынуудта механизаторай мэргэжэл шудалха 3—6 hарын курсануудые эмхидхэдэг болообди. Иимэ арга боломжо манда мүнөө дүүрэн бии гээшэ.

Энэ талаар Туранай совхоздо hайн юумэн хэгдэнэ. Эндэ иимэ hуралсалда 12 залуу үетэн hуража байдаг. Тэдэнэй табаниинь басагад. Зигзима Бильдуева, Верэ Имеева, Женя Сымбелова, Роза Молонова, Одон Маланова гэгшэд ямаршье хүбүүдhээ дутахагүйл механизаторнууд байхал байха. Хүсэлэнтэйл hэн туладаа hанаhандаа хүрэхэл шуу. Гадна тус совхозой хүтэлбэрилэгшэд hайнаар хүдэлдэг хүбүүд басагадые урмашуулан, саашадаа эрдэмээ, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэнь туhалдаг. Жэшээнь, нёдондо хүдөөгэй профессионально-техническэ училищи табан комсомолшууд дүүргэжэ ерээд, мүнөө тэндэ арба гаран залуушуул hуража байна.

ТУРАНАЙ совхозой партком (секретаринь нүхэр Сыбиков), ВЛКСМ-эй комитет (секретаринь нүхэр Иринцеев) залуушуулай дунда хүмүүжүүлхы хүдэлмэри шадамар бэрхээр ябуулна. Эндэ политическэ hуралсал гуримтайгаар эмхидхэгдэнхэй. Тиихэдээ Ленин багшын hургаалай гол удхатай танилсуулхые оролдодог байна. Бүхыдөө аймаг дотор комсомолой политическэ hуралсалай 30 кружок хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхиинь коммунист пропагандистнар хүтэлбэрилнэ. Гадна залуушуулай юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал табигдана. Тэрэ зорилгоор аймаг соо үдэшын табан дунда hургуули, заочноор hурагшадта туhаламжа ба даабари үгэхэ hуралсалай зургаан пункт хүдэлжэ байдаг юм.

Бээ даанги, ажалша, нийтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүнүүд болгохо ябадалда эхин болон дунда hургуулинуудта hурагшадай дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлхы хүдэлмэри горитой hуури эзэлхэ байна. Багашуулые революционно, дайшалхы, ажалай алдар солын заншалаар, аха нүхэдэй үльгэр жэшээгээр хүмүүжүүлхэ хэрэг муу бэшээр эрхилэгдэдэг болоо. Энэ хүдэлмэридэ нийтын эмхинүүд, түрэлхид, алибаа мэргэжэлтэд хабаадуулагдана. Янза бүриин уулзалгануудые эмхидхэхэдэ мүн hайн үрэ дүнтэй байдаг гэжэ ойлгогдонхой.

Гэбэшье hуралсал-хүмүүжүүлэй хүдэлмэри hургуули бүхэндэ hайнаар табигданхай гэжэ хэлэхын аргагүй. Энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг багшанарай коллектив ушархаяа ядадаггүй. hургуулинуудай партийна, комсомолой болон пионерэй организацинууд нэгэ тэгшэ, нэгэ эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлнэгүй бшуу. Эдэбхи үүсхэлтэй, оюун бодолтой, политическэ мэдэрэл ехэтэй, хатуужанги залуушуулые хүмүүжүүлхэ ябадалда hургуулиин ехэ үүргэ дүүргэдэг дээрэhээ партиин райком, партийна организацинууд оролдолгоёо үлэмжэ ехээр гаргаха байhаниинь дамжаггүй.

УРДАХИ зорилгоёо ойлгоhон, ажал хүдэлмэридэ, нийтын хэрэгтэ абьяастай залуу хүдэлмэришэд болон колхозниигууд манай Түнхэндэ үдэр бүри олон боложо байна. «Маяк» колхозой hаалишад Софья Санжиханова, Евдокия Аtгархаева нёдондо үнеэн бүриhөө 2000 килограмм hү hаагаа. «Сибиряк» колхозой комбайнер Геннадий Плотников 150 гектар таряалан хадажа, 2167 центнер таряа үсөөхэн үдэрэй туршада сохёо бэлэй. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Лопсон Гулгоновой зуун эхэ хонин бүхэнhөө 97 хурьга түлжүүлhые, томо хонин бүриhөө 4,2 килограмм ноохо хайшалжа абаhые юрын ажал гэжэ тоолоnтой аал? Залуу нүхэрэй үнэн сэхэ, нэтэрүү хүдэлмэриин үрэ дүн, ушар ёhо мэдэхэ байhанай гэршэ мүн.

Залуушуулые түрүү үзэл бодолтойгоор, ажалда абьяастайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ аха нүхэдэй, илангаяа коммунистнуудай жэшээ ехэ удха шанартай. Тиимэhээ бидэ коммунистнар бүхэнние залуушуулай, комсомолшуудай ажабайдалай түлөө харюусалгатай байлгаха гэжэ хүсэнэбди. Тэрэ өөрынгөө үльгэр жэшээтэ хэрэг үйлэнүүдээр залуу үетэнние хүмүүжүүлхэ уялгатай. Энэ талаар урданай коммунистнуудтай, хорёод, гушаад онуудай комсомолшуудтай мүнөө үеын жараад оной залуу үетэнние уулзуулха гээшэ хүмүүжүүлхы шэнжэтэй. Үндэр наhатай урданай коммунистнуудай нэгэн Эрдэни Иринчиновэй хөөрөөе шагнаhан залуушуул ухаандаа яhала юумэ ойлгожо, хадууджа абаhан байха.

ЛЕНИНЭЙ нэрэмжэтэ колхоздо Ленинэй орденоор шагнагдаhан республикын суута хонишон Гатаб Шойбонов ажаhуудаг, ажалладаг. Тэрэ коммунист, мэдээжэ хонишон өөрынгөө үльгэр жэшээтэ ажалаар хүдэлмэришэ бэрхэ залуу малшадые hургажа байна. Нүхэр Шойбоновой хүтэлдэг бригадын гэшүүд бултандаа залуушуул. Ленинэй орденто малшантай суг хүдэлhэн хүбүүд, басагадай омогорхол ехэ. Тэдэнэр нёдондо эрхим амжалта туйлаад hэн. Мүнөө жэлдэ зуун эхэ хонид бүхэнhөө 101 хурьга түлжүүлхэ, томо хонин бүхэнhөө 4 килограмм ноохо хайшалжа абаха уялгатай hэн. Хурьга абалгаараа уялгаяа шүүд дүүргүүтэй болонхой.

Колхозой партком (секретаринь нүхэр Шагланов) hүүлэй үедэ комсомолой, залуушуулай дунда ябуулдаг хүдэлмэрээ нилээд hайжаруулаа. Имагтал үнэн сэхэ, габшагай шамбай, эдэбхитэй залуушуулые хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдоhонойнгоо ашаар 1968 ондо ВЛКСМ-эй гэшүүндэ 12 залуу наhатанние жагсаагаа. Харин тиихэдэ комсомолой 7 гэшүүд энэ үедэ Коммунис партиин гэшүүндэ кандидадаар абтажа, өөрынгөө хуби заяае агуу Ленинэй партитай холбожо, тэрэнэй мүнхэ сурталые хүсэндэнь хүргэлсэхэ байhанаа үнэн сэдьхэлhээ мэдүүлээ.

Залуу үетэние коммунис үзэл бодолтойгоор, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ, нийтын ажал ябуулгада хабаадуулха ябадалда спорт дэлгэрүүлгэ, уран hайханай самодеятельность хүгжөөлгэ, ажаhуудалынь hайжаруулга аша туhатай үүргэ дүүргэдэг. Энэмнай хүнэй хүгжэн болбосоролгын нэгэ шухала зэбсэгынь болоно бшуу. Энэшье талаар хэhэн юумэнүүд hүүлэй үедэ яhала элбэг. Теэд тэдэнние дууhан тоолохын аргагүй. Тобшолон хэлэхэдэ, комсомолшуудай, залуу үетэнэй оюун үзэл бодолые Ленинэй сурталаар зэбсэгжүүлхэ, тэрэнэй заяаhан замаар дабшуулха гэжэ хүсэгдэнэ. Агууехэ В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе угтажа байhан үедэ энэ хүдэлмэриин удха шанар али зэргын ехэб. Тэрэнние мэдэрнэбди.

ЗҮГӨӨР хэжэ байhан юумэмнай хүсэлдэнхэй, хуу баран hайн гэжэ лажа болохоб. Олоной ажабайдалда баhал нэгэ тээ дутагдал ушархаяа, алдуу гарахаяа hанадаг ха юм даа. Мандашье тиимэ ушарнууд бии. Ягаашье хадаа залуу үетэнние, комсомолшуудые В. И. Ленинэй hургаалаар хүмүүжүүлхэ, заяаhан замаарнь дабшуулха гэhэн үдэр бүриимнай хүдэлмэри яhала урагшатай. Тиимэ байха ёhотойшье. Энэ мүнөө үе сагай эрилтэ гээшэ.

А. ТАХАНОВ,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙ[ДАЛ]

ХҮДЭЛЖЭШЬЕ, hУРАЖ[А], АМАРЖАШЬЕ ШАДАХ[А]

«Индпошив» гэжэ оёдолой нэгэдэл хадаа али олон цех, мастерской болон бригадануудhаа бүридэhэн нилээд томо коллектив гээшэ. Энэ нэгэдэлэй үйлэдбэриин участогууд бүхы город соогуурнай таранхай hэн туладань тэдэнние хүтэлбэрилхэ болоходо гайтай шэнги байдаг. Тиигэбэшье нэгэ хүтэлбэри доро ороhон олон аал, жэжэхэн оёдолой цех, мастерскойнууд нийтэ нэгэл эрмэлзэлтэй, хоорондоо холбоо барисаа hайнтай коллектив боложо шаданхай.

1200 шахуу хүдэлмэрилэгшэдhээ бүридэhэн хүн зоной захил бүтээдэг оёдолшодой нэгэдэл жэл сагай ошохо тума ажалай, мүн экономическа үрэ дүнгүүдээ hайжаруулжа байна. Табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө, агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе амжалтаар угтахын түлөө мүрысэн ажаллажа байhан манай коллектив үнгэрhэн жэлые яhала hайнаар үдэшөө hэн.

Хүн зоной захил бүтээхэ жэлэй түсэб декабриин 4-дэ дүүргээд, даабариhаа гадуур 94 мянган түхэригэй сэнтэй хубсаhа оёhон байна. Бэлэн болоhон продукци саашань худалдаха түсэбөө 126,1 мянган түхэригөөр үлүүлhэн, ажалай бүтээсые урзанданайхиhаа 5 процент, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха даабари урагшатайгаар дүүрэhэн гээшэ. Жэлэй туршада 65 мянга шахуу түхэриг хэмжээтэй гүрэнэй мүнгэ зөөри алмагдаа hэн. Оёдолшодой салин хүлhэн энэ үедэ аяар 30 процентээр дээшэлээ.

Эдэ хэдэн тоо, баримтанууд юу гэршэлнэб гэхэдэ, манай коллектив яhала гэмгүй үрэ дүнгүүдые туйлажа, республикын ниислэлэй түрүү предприятинуудай зэргэдэ ябалсана, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хэрэглэмжые хангаха хэрэгтэ хубитаяа шадахыса оруулалсажа байна. Гэбэшье манай коллективэй олониитэ хүдэлмэрилэгшэд ганса хүдэлхэдөө бэрхэ боложо байна бэшэ, мүн сагаа олоод лэ hураха, мэргэжэл шадабаряа, эрдэм hургуулияа дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодогынь угаа hайшаалтай.

Недели соо хоёр үдэрэй туршада амардаг болоhон ушар манай коллективүүдэй байдалда ехэ хубилалта хээ. Эдэ үдэрнүүдые зүбөөр, аша туhатайгаар хэрэглэхын тулада пэн түрүүлэн профсоюзай фабком, месткомууд хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай дунда эмхидхэлэй нийтын ехэ хүдэлмэри ябуулха уялгатай болоо hэн. Тиигэжэ профсоюзай организациин үмэнэ шэнэ зорилго тобойжо гараа бшуу.

Хүдэлмэриин шэнэ гурим тогтоогдоhоор тиимэ үни холын болоошьегүй hаа, хүдэлмэришэдэй hуралсал болон амаралта эмхидхэхэ талаар зарим тэды дүршэлтэй боложо байгдана. Манай олонхи ажалшад өөhэдөөшье hайнаар ажаллажа, hуража, амаржа шададаг болоо гэжэ тэмдэглэлтэй. Теэд мүнөө үеын эрилтэ иимэ ха юм даа.

Мүнөө манай коллективтэ юрэнхы дунда ба дээдэ эрдэм шудалха hуралсалда 216 хүн хабаадана. Тэдэнэй 121 хүниинь Эрхүүгэй, Ангарскын технологическа техникумүүдтэ заочноор hуража байдаг. Гадна мэргэжэл дээшэлүүлхэ hуралсал нэгэдэлдэмнай эмхидхэгдэнхэй. 500 гаран хүн 32 часай программаар техминимум шудалха кружогто ябажа, ажалайнгаа дүршэл улам мэргэжүүлнэ, үйлэдбэриин ёhо гуримтай, технологитой танилсана. 45 хүн политическэ hуралсалай кружогто hуража байдаг юм. Иигэжэ hурамаар наhанаймнай оёдолшод болон алба хаагшад элдэб янзын hуралсалда хабаадана. Тиигээдшье өөhэдынгөө гол хүдэлмэришэдые эрдэмтэй, мэргэжэл түгэс, болбосоронги болгохо гээшэ профсоюзай комитедэй урдаа хараха хэрэгынь ха юм даа.

Хүдэлмэрилэгшэдэй бэеын энхэ элүүр, hанал тэнигээн байдал тушаа анхарал баhал шиидхэхы шэнжэтэй асуудал болодог. Илангаяа хүнүүдэй недели соо хоёр үдэр амардаг болоод байхада, энээндэ ондоохоноор хандаха ушартай болоно бшуу. Зунай үедэ амаралтын үдэрнүүдтэ али нэгэ тээшээ хүдөө гаража амардаг, сэнгэдэг байгаа hаа, үбэлэй үедэ энэ хэрэг эмхидхэлгэмнай нэгэ бага ушаргтай зүйл. Тиигэбэшье арга боломжыень, хүн бүхэнэй өөhэдэйнь байдалые хараада абажа, баhал элдэб хэмжээ ябуулгануудта хабаадуулдаг гээшэбди.

Нэн түрүүлэн олоорнь хамтаруулан кинодо оруулха, театр харуулха, лекци болон элидхэлдэ суглуулха гэхэ мэтын хүдэлмэри эмхидхэгдэдэг байна. Сэхынь хэлэхэдэ, манай коллективэй олонхи хүнүүд шэнэ кино, шэнэ зүжэг, концерт алгадгүй хаража шададаг гээшэ. Үнгэрhэн 1968 оной туршада коллективээрээ 12 дахин театрнуудта ошожо, шэнэ зүжэг хараhан байнабди. Иимэ хүдэлмэри мийл харалгаар дүүрэдэг бэшэ. hүүлдэнь ушар удха тухайнь ехэ хөөрэлдөөн, зүбшэн хэлсэлгэ болодог гээшэ. Энэ 12 дахин театр ошолгодо 2232 хүн хабаадаа бшуу. Лекци болон элидхэл эмхидхэлгэдэ баhал олонхи хүнүүд эдэбхитэйгээр, hонирхол ехэтэйгээр хабаададаг гээшэ. Жэшээнь, үнгэрhэн жэлэй туршада манай коллективэй гэшүүлэй дунда 250 шахуу лекци уншагдаhан, элидхэл хэгдэhэн байна. Энээндэ хамтадаа 14,2 мянган хүн хабаадаа бшуу. Энээгээр болоходо хүнүүдэй хабаадаса муу гэхээр бэшэ.

1969 онние яhала ... гээр эхилээд байнаб[ди] ... hара хахадай турш[ада] ... баазада гаралга хоёр ... хэгдэжэ, олон хүн ... сэнгэлигээр, арюун ... аргатай байгаа. Тии[гээд] ... элдэб спортивна мүр[ысөөн] ... да үнгэргэдэг заншал ... Ленинэй түрэhөөр 10[0] ... бэлэдхэлдэ зорюул[агдаhан] ... мүрысөөндэ 83 хүн ... Мүн 12 километрэй ... санын аяншалга хэг[дээ].

Тээсгэн үнгэрhэн ... олоороо Дээдэ Онгост[ой] ... дэрлэбэбди. Тэрэнээ ... рэй үдэр» гэжэ нэрл[эгдэhэн] ... янзын мүрысөө эмхи[дхэгдээ] ... илагшадта грамота, ... урмашуулhан бэлэйб[ди] ... ан-бун эдеэлжэ, хүхи[жэ] ... бусаал hэн.

Үбэлэй сагта иимэ ... ганууд олоной хаб[аадаха] ... эмхидхэжэ байхада ... элүүртэ, бэе махабад[ай] ... hайн байдагынь лаб ... гээдшье хүйтэнэй үе ... гартээл үнжэхээс ... юм. Зундаа энэ талаар ... доотой. Город шадар[ай] ... саадуудта түбхинэ[эд] ... олон. Мүн бэшэшье ... сагаа олоошон яhал[а] ... шуу.

Ажалшадай амарал[та] ... дые зүбөөр эмхидхэх[э] ... шанараар ехэ. Хүнэй ... бадарна, бэень амар[жа] ... хэлынь тэгшэрнэ. Гад[на] ... таагүй ушаралнууд ... нийтын гурим эдэх[э] ... үсөөрнэ гэжэ сэхэ хэл[эхэ] ... тобшолол өөрынгөө ... байдал дээрэhээ элир[нэ].

Манай коллектив ... бүхэндэ, хүдэлмэрил[эгшэн] ... бүхэндэ таранги хүн ... далтай. Энэ ушар нии[тын] ... ябуулхада угаа зохи[д] ... машье hаань, аргын ... лективэй гэшүүдэй ... ажабайдалда аша туh[а] ... дэг, тэрэнээ улам hай[жаруулха] ... жаруулха зорилго тэ[лээ] ... профсоюзай организа[ци] ... рилхы органуудай үм[энэ] ... шухала хэрэгынь шуу.

К. Т[...]
Улаан-Үдын «Инд[пошив»] оёдолой нэгэдэлэй ... фабкомой ...

Улаан-Үдын пристаниин коллектив энэ жэлэй ашаа шэрэлгэдэ эрхим hайнаар бэлдэжэ байна. Эндэ дэлгэрэн социалис мүрысөөнэй манлайда хүдэлмэришэн Валерий Леонтьевич Юшин ябалсана. Нүхэр Юшин өөрынгөө «Дружба» теплоходые hайнаар заhабарилжа дүүргэв.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Л. Юшин.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

РЕПОРТАЖ

УЛААН БУЛАНДА

— Еланьошоо hаа, заатагүй тэндэхи фермэдэ хүрөөрэйгты. Тэрэмнай комсомол-залуушуулай hү hаалиин фермэ гэжэ нэрэтэй. Ажал хэрэгыньшье бэшэндээ орходоо яhала һэмгүй,—гэжэ колхозой парткомой секретарь Иван Фирсович Истомин хэлээ hэн.

Елань тосхоной тээ дорохоно малай томо томо байрануудай, гэр бараануудай, хорёо хуhамагуулай ербылдэн байhыень энээн уруу ябаhан hаа, хэзээшье обёорhон байхат. Эндэ малай үбэлжэлгын үедэ бүришье хүлгөөтэй, малшадай олооро суглардаг ажалай амисхалай сохисотойл байдаг газар шэнги. Тэрэ фермэнь энэл даа.

Эгээл баруун хажуудань, улаан туг хиидхүүлhэн томо байшан гэр. Эндэл буушабабди. Ямар нэгэн конторо соо ороhондол ходоро коридор, хоёр талаарнь hубаряал үүдэнүүд. hаалишадай хамтын байра. Зүб таагаа ха юмбибди. Тэрэ мүртөө талаан болоходоо улаан булангайнь үүдэ татажархиhан байбабди. Телевизорэй хажууда хэдэн хүн ан-бун Москваhаа дамжуулга хаража hууна. Аяар энэ холын Бэшүүрэй нэгэ тосхоной хүн зон иигэжэ телевизор харадаг болохобди гэжэ hая болотор hанаагүй ябаhан байха.

Теэд мүнөө энэ фермын малшад амарха үедөө энэ телевизорэй сэнхир экранhаа нюдэсэ hалгангүй дамжуулга хаража, али зэргэ hонирхоно, зүрхэ сэдьхэлээ ханана гээшэб. hонин лэ саг болоо ха юм даа. Урдань радио гайхуулагша бэлэй. Мүнөө телевизор. Тэрэ мүртөө энэ холын фермын улаан булан соо

Гэбэшье энэ hаалишадай хамтын байра соохи улаан булангые ганса телевизор шэмэглэнэ бэшэ. Тэрэнние шэмэглэхэ юумэнүүдынь эндэ олон. Ямар шадамараар, хүсэл эрмэлзэлтэйгээр, оюун бодолтойгоор энэ булан түхеэрээ гээшэб!

— Библиотекарь басаган Людмила Поповагайл хүдэлмэрил даа. Эдээниетнай нэгэл хэбээрнь байлгадаг бэшэ, ходо шэнэлжэ, заhажа, хүн бүхэнэй хүдэлмэрине, мүрысөөнэй ябасые ходо харуулжа байдаг хүн,—гэжэ фермые даагша, коммунист Георгий Ефимович Попов дүрбэн ханаар дүүрэн хадаатай байhан саарhануудые hонирхон хаража байхадамнай манда ойлгуулна.

«Манай фермын үдэр бүриин хэрэг үйлэнүүд» гэhэн гаршаг доро hаалишадай абаhан жэлэй, hарын, үдэр үдэрэй уялганууд, үдэр бүриин хүдэлмэриин үрэ дүнгые, мүрысөөнэй ябасые харуулhан бюллетеньнүүд, колхозой хүндэлэлэй самбар, бусад мэдээсэлнүүд. Бүри дээгүүрнь «Нүхэд hаалишад? В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэе!» гээд уряа аржытар бэшээтэй.

Баруун ханын хажууда табяатай стол дээрэ шэнэ газетэ, журналнууд. Газетэ журналhаа абтаhан статьянууд.

Комсомолшуудай фермэ. Эндэ ганса hаалишадаар 13 комсомолшууд хүдэлнэ. Эдэнэй политическэ hуралсалые совхозой парткомой секретарь Иван Фирсович өөрөө хүтэлбэрилдэг. Кружогто ябадаг хүнүүдэй список, hуралсалай программа, ямар темэнүүдые шудалhан, hурагшадай хэшээлдээ хандаhан тушаа тэмдэглэхэ журнал, уншаха литературын список гэхэшэлэн яhалашье анхарал татамаар юумэнүүдээр урдахань эзэлэгдэнхэй.

— Колхозоймнай медфельдшер Анна Алексеевна Архименко hара соо хоёр дахин манда ерэжэ байдаг юм,—гээд, баhал Георгий Ефимович бодолыемнай таhална.

Энэ эдэбхитэй эмшэн эхэнэр энээхэн «Энхэ элүүрэй булангые» баhал зохидхоноор тааруулжа түхеэрээ ха юм. Тэндэ няагдаhан, табигдаhан юумэнүүд соо хэнэйшье hонирхожо уншахаар зүйлнүүд олон. Ерэхэ бүхэндөөл тэрэнээ шэнэлжэ байдагынь магтамаар.

Иигэжэ саб гэмхэнээр, эндэ хүдэлжэ байhан малшадай ажабайдалда, эрилтэдэ таарамаар түхеэрhэн, аглаг сэбэрхэн улаан булан соо суглараад hууха, хөөрэлдэхэдэнь, наада зугаашье эмхидхэхэдэнь, телевизор х[араха] ... уншаха, hуралсалаа ... али зэргын ...

Ёhото улаан булан ... жэл хүн бүхэнэй анха[раха] ... ёhотойл амаралтын ... зэргэтэй ха юм. Энда[хи] ... эдэбхитэдэй малшад[ай] ... hуудал тушаа иигэжэ ... байhандань баясхалан ... бэшэ ямар ондоо бодол ...

Иимэ байхадань ... илангаяа залуу үетэн ... хэлээ хананги, эршэ ... оролдосо ехэтэйгээр хү[дэлнэ] ... нал даа. Хүдэлнэшье! ... 5-дахи hү hаалиин ф[ермэ] ... соогоо нэгэдэхи hуу[ри] ... Түрүүшын гурбан hа[ра] ... заатагүй түлүүлхэдэ ... үгэнхэй. Хэрбээ мартын ... килограмм hү бултад[аа] ... байhан hаа, манай ... хоёр зуун килограм[м] ... гээд байгаа hэн.

Г. ЦЫРЕТ[...]

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. ... телевизорэй дамжуул[га] ... hуунад. 2. hаалишад ... вокрещенных, Валент[ина] ... нова, Валентина По[пова] ... элүүрэй буланда» таби[гдаhан] ... териалнуудые hонирхо[н] ...

Ф. СОРОКИНО[Й] ...

ГЕОЛОГУУДАЙ ШЭНЭ ТОСХОН

Газар үрэмдэгшэ Петр Сомов тухай геологуудай партиин начальник Анатолий Сиротин магтаалай үгэ яhала хэлээ hэн. Баян hайхан Буряад ороной баялиг шэнжэлэлсэжэ ябаhан энэ нүхэр олон лэ нютагуудта түхеэрэлгээ тодхожо, газарай гүн руу бэдэрэлгэ хэhэн байха. Петр Сомовой хүтэлбэрилдэг үрэмдэгшэдэй бригадынхид уужам үргэн Түгнын талада бэдэрэлгэ хэжэ шулуу нүүрhэнэй баялиг тодорхойлолсоhон түүхэтэй.

Проходчигуудай бригадир Николай Непомнящий залуу үеын хүдэлмэришэн. Сэрэгэй hургуули дүүргэhэнэйнгээ удаа мүн лэ геолог болохоор шиидээд, Молодёжный, Озерный гэжэ геолого-шэнжэлэлгын партинуудта хүдэлhэн байна. Ермаковско партида хүдэлмэрилжэ эхилhээр зургаан жэл болоо. Энэ үе соо геологой баян дүршэлтэн болоhон Николай мэргэжэлээ дээшэлүүлхын тула ехэ оролдолго гаргана. Тэрэ электровоз жолоодохоhоо эхилээд, газар тэhэлхэ хүрэтэр хэдэн мэргэжэл шудаланхай.

Анатолий Сиротинтой хамта шахта соогуур алхалнабди. Эндэ hаруул. Багахан электровозууд элhэ шоройгоор ашаалагдаhан вагонеткэнүүдые шэрээд гүйлгэлдэнэ. Үдэр, hүнишье эндэ ажалай эршэтэ ажал замханагүй.

Хэдыхэн жэлэй саана эндэ хооhон тала байhан юм. Теэд геолого-шэнжэлэлтын партиин хүдэлмэришэд бүхэли тосхон болонхой. Олон зуун жэлдэ ойроо хүртөөгүй байhан тужын дунда гоё гэрнүүд, ухибүүдэй саад, геологуудай культурнаар амарха клуб болон автомашинануудай гараж, эмхи зургаануудай байшан эндэ баригдаа.

— Бидэнэй ажалда элдэб бэрхэшээл дайралдадаг. Үлдэхэ, даарахашье саг ерэдэг. Теэд бултыень дабан, Эхэ оронойнгоо байгаалиин баялигые арад зоной аша туhада табина гээшэбди,— гээд нүхэр Сиротин хөөрэhөөр лэ ябана.

Эндэ хүнэй хаража баясахаар юумэн яhала олон. Хүдэлмэришэдэй эдеэлхэ столово, хамтын байрын гэр hая баригдажа ашаглалгада үгтэhэн соёлой ордонтой зэргэлэнхэй. Эдэ гэрнүүд булта халуун ууралаар дулаасуулагдана.

Соёлой ордоной саанахана тайга ногоорон харагдана. Тэндэ хүдэлмэришэдэй амарха сэсэрлиг, спортсменүүдэй сүлөө сагтаа наадаха стадион зундаа баригдаха юм ха.

— Нёдондо жэлэйхидэ орходоо мүнөө яhала зохидоор байнабди. Булта хүдэлмэришэд гэр байратай болоо. Үгэрсэ, хартаабха, капустаар, огородой бэшэшье эдеэгээр хүсэд хангагданхайбди,—гэжэ мүнөө болотор дуутай ябаhан геолого шэнжэлэлгын партиин начальнигай орлогшо Фёдор Ступак ама хахалба.

Фёдор Ступак Анатолий Сиротин хоёр үшөө hургуулиин байшан барихаар хараа түсэб табинхай. Юуб гэхэдэ геологуудай үхибүүд 7 модоной газарта hургуулида ябана. Шэмэрүүн хүйтэн үбэлэй үедэ тэдэнние hургуулида ябуулхань түбэгтэй.

Хэрбээ эндэ найман жэлэй, дунда hургуулиин байшан бариа hаа, геологуудай, мүн колхозой дүтын гүүртэнүүдэй малшадайшье үхибүүд hуралсаха hэн гэжэ тэдэнэр бодомжолдог.

...В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха,—гэhэн уряатай плакат нэгэдэхи шахтын үүдэн дээрэ үлгөөтэй. Геологууд, проходчигууд ажалдаа ерэжэ ябана. Тэдэнэй алхаса hүртэй дорюун. Николай Непомнящиин хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригадынхид үндэр бүтээсэтэ ажалаараа бултанда мэдээжэ болонхой. Электромонтёр бэшэнhээ дутуугүй хүдэлмэрилжэ, шахта соогуур электрын элшэ хүсэ хэрэгтэй газартань дары хүргэнэ, оньhото түхеэрэлгэ тодхоно.

Үглөөньшье бэшэ hаа, хэзээ нэгэтэ эдэ геологууд энэ hууринжаhан тосхоноо орхижо, ондоо нютаг руу бэдэрэлгэ хэхээ оножо магад. Тэдэнэр байгаалиин баялигай шэнэ хэбтэшэ оложо, үшөө олон hууриин, тосхонуудые баhал бодхохо байна.

В. СИВКОВ.

Хэжэнгын аймаг.

...ИТЫН АЖАЛ ЯБУУЛГА—ШУХАЛА ХЭРЭГ

...ын гол зорилго, хэ-...аар, зохёол бэшэлгэ ...а. Зүгөөр тэрэ ажал хү-...а энээгээр хизаарла-... нийтын ажал ябуулга ...оо үүргэ дүүргэхые ...нэ. Эдэ бүгэдые олон ...аатаяа уулзан, харил-...хын аргагүй.

... Буряадай уран зохёол-...он тусгаар анхаралаа ...эн арбаад уулзалга, ...оонүүд республикы-...еегөөр болоһон, боло-... Манай наһатай зо-... нэгэн Д. Д. Хилту-...уудай хүндэтэй айл-... Уран зохёолшо Ц-Б. ...тэй дүтэ холбоотой, ... И. Дамдинов бэшэһэн ... хэблэлдэ үгэхынгөө ...шадта уншажа, һана-...г заншалтай. Мүн ..., М. Степанов болон ...одой хабаадалгатай ун-...ференцинүүд ехэ ураг-...эг юм. Ехэ удха шанар-...ай һанамжа дурадхал-...хэлсэгдэһэн номууд ту-.... Тиигэжэ уран зо-...адаа хүдэлхэдэнь, зо-хёолоо бүри һайжаруулхадань уншагшад хабаададаг байна. Имагэ хөөрэлдөөнэй ашаар, жэшээнь, М. Степановай «Үүрэй сайхалаар үдэр ерэдэг» гэһэн роман түрүүн хэблэгдэгшэдээ орходоо айхабтар ехэ хубилалтада орожо, бүри гүнзэгы удхатай, уран һайханайнгаа талаар эрхим болоһон байна.

Гэхэтэй хамта, уран зохёолшо ажалша малша хүн зонтой уулзахадаа, тэдээндэ өөрынгөө зүгһөө мүн лэ нүлөөлдэг. Гоё һайханиие ойлгожо, литература болон искусствын нангин удха сэгнэжэ һурахадань туһалдаг байна. Имэ уулзалгануудай туһатай хэрэг байһыень хото, хүдөөһөө манай зохёолшодой холбооной нэрэ дээрэ ерэжэ байдаг үряалнууд гэршэлнэ. Энээниие Буряадай литература болон искусствын долоон хоногуудай үедэ болодог уулзалганууд тэрэшэлэн гэршэлнэ. Залуушье, наһатайшье зохёолшод хүдэлмэришэдэй, колхозлигуудай, хүдөөгэй интеллигенциин урда адли һонирхогдон хүлеэгдэдэг. Мүнөө үеын хүнүүдэй ухаан бодолой ургалта жэгтэй ехэ дэлисэтэй байна. Тэдэнэртэ ойлгогдохогүй зохёол гэжэ үгы, тэдэнэр искусствын хүдэлмэрилэгшэдтэй тон адляар юуншье тухай хөөрэлдэхөөр бэлэн байһанаа харуулна. Зохёолшод иигэжэ ерээдүй номойнгоо геройнуудтай уулзахадаа, тус сагайнгаа шэнжые, хүн зонойнгоо түхэл шарайе дүтэ һайнаар ойлгожо абанаа бшуу. Харин уншагшад дуратай зохёолшодойнгоо ямар зохёол бэшэжэ байһые һонирхоно, номууд тухайнь һанамжануудаа хэлэнэ. Энэмнай зохёолшо хүндэ сэгнэшэгүй ехэ туһатай юм даа. Жэшээнь, Илья Черневэй «Семейщина» гэжэ роман дотор гоё һайханаар зураглагдаһан Мухар-Шэбэрэй аймагай Никольск тосхониие абажа харабал, тэндэ революциин урда тээ шажанай номһоо ондоо ном олохонь бэрхэтэй байһан юм. Харин мүнөө тэрэ тосхоной 2000 хүнэй 500 хүниинь тэндэхи библиотекэһээ ном абажа уншадаг. Иихэдээ тус тосхоной бүхы зоной дүрбэдэхи хүниинь уншагша болоно. Тэдээн соохоо һургуулида ороогүй үхибүүдые гаргабал, Никольскын хүн бүхэнэй хоёрдохинь библиотекэһээ ном абажа уншана ха юм. Тэрэнһээ гадна, өөрын библиотекэтэй айлнууд олон.

Буряадай литература болон искусствын долоон хоногой һайндэрнүүдэй үедэ хүдөөгүүр ябахадаа, зохёолшод «манай колхозой гү, али совхозой тэрэ һаалишан тухай, тэрэ тракторист тухай бэшыт» гэһэн гүйлтануудые дууладаг байгаа. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, уран зохёолшо гээшэ ехэ туужа гү, али роман, зүжэг бэшэхынгээ хажуугаар саг сагта газетэ, журналнуудай хуудаһанууд дээрэ уран хурса очерк, публицис удхатай статья толилуулдаг һаань, радио, телевиденеэр ажалай түрүүшүүл, һонирхолтой танил хүнүүд тухайгаа үгэ хэлэдэг һаань ехэл туһатай байха һэн. Минии һанахада, мүнөө Кабанскын, Баргажанай, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Хэжэнгын, Захааминай, Сэлэнгын аймагуудта, Улаан-Үдэ хотын Октябрьска райондо болоһон үнгэрһэн Буряадай литература ба искусствын долоон хоногые республикынгаа бусад аймагуудта хүргэхэ ёһотойбди. Мүн энэ ажал ябуулга тиигээд лэ дүүрэхэгүй, харин саг үргэлжэ болоһо байдагаар гуримшаха аабза гэжэ найданаб. Энээн тухай хото, хүдөөгэй ажалшадшье, буряад искусствын түлөөлэгшэдшье ехэтэ гуйдаг байна.

Уран зохёолшын нийтын ажал ябуулга хадаа гансахан уншагшадтала холбоо барисаагаа һайжаруулха гэһэн хэрэг бэшэ ааб даа. Тэдэнэр үндэһэн буряад искусствынгаа ерээдүй тухай һанамжалха, залуу литератураяа хүгжөөхые оролдохо зорилготой. Зохёолшод сооһоомнай илангаяа М. Степанов, Б. Мунгонов, Ц. Галанов, Ц-Б. Бадмаев, Н. Дамдинов гэгшэд нүхэдэйнгөө зохёолнуудые ном болоогүй байхадань ехэ уншадаг, һанамжаяа хэлэдэг, залуушуулда али болохо аргаар туһалдаг юм. Гэхэтэй хамта, манай Буряадай зохёолшодой холбооной дэргэдэ уран шүлэгэй, прозын, драматурги ба хүүгэдэй литературын секцинүүд бии нэрэтэй аад, оройдоо юуншье хэгдэдэггүй байна. Тус секцинүүдэй хүдэлмэриие «Байгал» журналай залуу зохёолшодой гараар бэшэмэл номууд дээрэ хүдэлдэг гуримтай нэгэдүүлэн, бүри ехэ эршэтэй болгоо һаа һайн байгаа гэжэ һанагдана. Жэшээлэн хэлэбэл, тус секцинүүд дээрэл зүбшэн хэлсэгдэжэ, жэншэдгүй тухандаа хүргэгдэһэн шүлэгэй, прозын зохёолнууд Буряадай номой хэблэлдэ дурадхагдаха ёһотой. Тиибэлнай эрхим һайн, уншагшадаймнай һанаһанда хүрэмэ номууд барлагдан гараха байгаа. Харин мүнөөнэй байдалаар харахада, элдэб «түүхэй, үшөө хүсэд эд болоодүй» зохёолнууд ном болоод, уншагшадай гарта орожо, тэдэнэй дура гутаадаг, урмынь хухалдаг байна бшуу. Имэ эбсэжэ болошогүй байдалтай түбхын түрүүн лэ уран зохёолшод тэмсэхэ ёһотой, энэ хадаа нийтэ зоной урдахи тэдэнэй ехэ уялгануудай нэгэн байха зэргэтэй.

Тэрэнһээ гадна, һүүлэй үедэ Буряадаймнай ниислэл Улаан-Үдэдэ уран зохёол оршуулха хүдэлмэриие һайжаруулха тухай асуудалнуудые РСФСР-эй зохёолшодой холбооной нүүдэл секретариат хаража үзэһэн байна. Мүн үнгэрэгшэ намар Буряадай хүүгэдэй уран зохёолоор конференци зарлагдажа, ехэ ашатай туһатай хөөрэлдөөн болоһон байна. Энэ хэрэгтэ илангаяа ВЛКСМ-эй Буряадай обком, гэгээрэлэй министерство эдэбхитэйгээр хабаадажа, тэдэнэй туһаламжаар манай зохёолшодой холбоон хүүгэдэй эрхим һайн зохёолой конкурс соносхоһон байна. Тус конкурсдо зохёолшоднай баһа эдэбхитэйгээр хабаадаха бээз гэжэ һанагдана.

Мүнөө болохоёо байгша съезд дээрэ уран зохёолой али бүхы асуудалнуудаар дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болохо зэргэтэй. Шүлэг, рассказай, роман болон зүжэгэй саашадаа хүгжэхэ, тус жанрнуудаар эрхим һайн зохёолнуудай олошорхын тула зохихо хэмжээнүүд хараалагдаха бээз. Илангаяа В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэйнь ойдо зорюулжа нилээд ехэ ажал хэхэ ёһотойбди. Тэрэнэймнай гол удхань гэхэдэ, Владимир Ильичэй хэрэгэй түби дэлхэй дээрэ илан мандажа байһан тухай зохёолнуудые олошоруулха зорилго ааб даа. Һүүлэй үедэ манай Буряадай зохёолшод В. И. Ленинтэй сахэ холбоотой темэнүүдтэ бэшэнэ. Жэшээнь, Ч-Р. Намжиловай «Эхын зүрхэн», Н. Дамдиновай «Минии багша Ленин» гэһэн поэмэнүүд хэблэлһээ гараа. Д. Жалсараев «Баатар тухай домог» гэжэ поэмэ бэшээ, В. И. Ленинэй ябаһан газарнуудаар аяншалһанай һүүлдэ Ц. Галсанов очеркнуудые бэшээ. Мүн бусадшье зохёолнууд бэшэгдэхээр хараалагданхай. Эдэ бүгэдые эрхим һайнаар бэелүүлхын тула манай уран зохёолшод нийтын ажал ябуулгадаа шэнэ зохёол дээрээ хүдэлдэг мэтээрээ, тиимэ ехэ хапамжатайгаар хандаха ёһотой.

И. КАЛАШНИКОВ,
уран зохёолшо, Буряадай зохёолшодой холбооной правлениин харюусалгата секретарь.

Манай хөөрэлдөөн

...ЭРНҮҮДЭЙ ...И ЗАЯАН ...ШЬЕ ...РХОЛТОЙ

...р хүнүүд тухай зүрхэ ...дэлгэмөөр бэшэдэгые- ... һайшаанабди. Байза, ...һаа» ондоо баһа ямар ...эхэнэр тухай тууҗа бэ-...? — гэжэ Цэрэн Гала-...абаб.

...олшо нилээд бодолго-...ой удаа урдаһаам энеэб-...д, нюдэнэйнгөө шэл үлэ ...агааһанай һүүлээр:

... юугээ хэлэнэ гээшэ-... гээшэмнай хамаг эрэ-...орхол, ами наһанайнь ...а юм. Тиимэ хүнүүд ...гүй яажа болохоб.

...э байһан Рэгзэма гэ-...а дүүргээ һэн гүт?

...од, хэды дахин заһа-... Энэ жэлдэ «Байгал» ... 3-4-дэхи номернуудта ... тиигээд тусгаар ном ...а. Дайнай хүшэр үедэ ...р хүдэлһэн Рэгзэма ... хуби заяан харуу-... гэжэ уран зохёолшо

... юу бэшэнэт?

...рай гурбан үдэр» гэ-...жэгиин Хоца Намсараеэ...тэ театрта табигдахаяа ...озой мүнөөдэрэй бай-дал, мүн хүдөө город хоёрой холбоо харилсаан тэндэм харуулагдана. Гадна түрэл дайда, түрэл нютаг, түрэл хэлэн гэһэн шухалын шухала темэдэ «Ойн харуулшан» гэһэн нэрэтэй тууҗа бэшэжэ байнаб. Үшөө юу хэлэлтэйб гэхэдэ, «Гэсэрэй» удхаар драма бэшэхэ хүсэлтэйб. Бүхы юумыень абахагүйб, харин һайн муу хоёрой хоорондохи илгаае харуулха байнаб.

— Шүүмжэлхы статьянууд тушаа юу хэлэхэбта?

— Прозын гү, али поэзиин хүгжэлтые харуулһан горитой статьянууд һүүлэй үедэ оройдоо гаранагүй. Хэблэлһээ гараһан номуудай гол удхые зураглаһан гү, али бэе бэеынгээ зохёолнуудые магтаһан статьянууд саг үргэлжэ гарадаг. Теэд иимэрхүү «магтаалһаа» ямар туһа байхаб даа. «Буряад үнэн» газетын соёлой таһагай үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн «Буряад рассказууд тухай» хөөрөөе ехэтэ һайшаамаар. Харин энэ талаар «Байгал» журналай шүүмжэлэл болон поэзиин таһаг мүнөө болотор һанаһанда хүрэсэ оролдоногүй. Энэ мэтын дутагдалнууд тушаа съезд дээрэ шангаханаар хэлэгдэхэ аабза гэжэ найдагдана.

М. ОСОДОЕВ
бэшэжэ абаба.

ЖУРНАЛИСТЫН ТЭМДЭГЛЭЛ

САЙН ФАБРИКА

ХҮРШЭ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

ЗҮҮН СИБИРИИН, тэрэ тоодо манай республикын хүн зон сай ууха угаа дуратай, сайша зон гэжэ үниинһөө мэдээжэ. Хото, хүдөөгэй зоной уудаг хара сай, хурьган сай Эрхүүгэй фабрикада багсалагдадаг байна.

Һаяхан энэ фабрикада хүрэжэ, ажалайнь технологитой, хүдэлмэришэдэйнь ажабайдалтай танилсаһан байнабди. Энэ фабрика областъ доторхи түрүү предприятинуудай нэгэн гэжэ тоотой. Фабрикын коллектив һүүлэй хоёр жэлэй туршада профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг барижа ябана. Эндэ хари гүрэнүүдһээ ерэһэн туристнууд, айлшад орожо хараад, өөһэдынгөө баясхалан, һанамжануудые хэдэн дэбтэртэ бэшэнхэй.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ арад зомнай хурьган сай ехэ уудаг болоод байна. Хара сайн (плиточнэ) эрилтэ доошоо ороо. Энэмнай арад зоной һуудал байдалай һайжарһые гэршэлнэ, — гэжэ фабрикын главна инженер Геннадий Владимирович Чинкаров тайлбарилба.

Фабрикын бүхы хүдэлмэри оньһожоруулагдажа, машинын хүсөөр хэгдэдэг болонхой. Хоёрдохи дабхарта тодхогдоһон томо бункернуудһаа сай доошоо гоожожо, машинаар тэбхэрлэжэ бэлдэгдэһэн саарһан руу бишыхан нүхөөр нормын ёһоор адхарна. Элдэб олон оньһото машинанууд тэрэнииень эбхээд, сабуугаар гадарыень няагаад орхино. Бэлэн болоһон сайнуудые хүдэлмэришэд тодожо абаад, ехэ фанерна ханза соо хээд, хабхагыень хадаад лэ дүүргэнэ. Зарим мууса няалдаһан гаршагтайнуудые абажа заһадаг байха юм.

Хара сай яажа хэгдэнэб? Энэнь баһал байхуу шэнги хуурай сай тусхай прессээр дарагдажа, шара зүһэтэй болошоно. Тэрэнь тэбхэр тэбхэрээр хубаарилагдажа, конвейерээр саашаа дамжана. Хэрбээ ямар нэгэн тэбхэр сайн шэгнүүрээрээ дутуу гү, али үлүү байбалнь, улаан лаампа носоод орхино. Тиихэдэнь тэрэниие хүдэлмэришэд абадаг байна. Тэбхэр плиточнэ сайе баһал машина саарһаар оройжо, хуу бэлэн болгоод үгэнэ.

— Урдань иимэ автомадай үгы байхада 1500 хүн хүдэлжэ, жэлдээ 3,5 мянган тонно сай багсалан гаргадаг байгаа. Харин мүнөө жэлдэ гурба дахин ехэ сай үйлэдбэрилхэдөө, хамта 450 хүн хүдэлнэ. Энэмнай техникын аша туһа, — гэжэ фабрикын хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлбэ.

Энэ фабрикатай танилсахадаа, тэндэ түхеэрэгдэһэн музей хаража һонирхообди. Энэ музей нэгэ бишыхан таһалга соо эмхидхэгдэнхэй. Эндэ фабрикын түүхэ харуулһан олон фото-зурагууд, тоо, баримтанууд харуулагдана. Сайн энэ фабрика 1932 ондо баригдаһан байна. Музей дотор фабрикын түрүү хүдэлмэришэдэй фото бии. Фабрикада айлшалһан элдэб делегациин бэлэг сэлэг табяатай. Юрэдөө иимэ музей юрын завод, совхоз, колхоз түхеэрхэ аргатай, хойшодоо угаа хэрэгтэй гэжэ һанагдана.

Эндэхи фабрика Совет ороной олон республикануудһаа, хари гүрэнүүдһээ хатаагдаһан сай асараад, тэрэнээ хубаарилан ябталдаг, прессээр даража, хара сай хэдэг байна. Тодорхойлбол хатаагдаһан сай Краснодар, Грузи болон Азербайджанһаа, Инди, Цейлон, Индонезиһээ асардаг байба.

Һүүлэй арбан жэлэй туршада фабрикын коллектив «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн нэрэ зэргэтэй. Энэ хугасаа дотор хүдэлмэришэдэй эрдэм, мэргэжэл, культурна хэмжээень дээшэлүүлхэ талаар угаа ехэ хүдэлмэри хэгдэһэниинь һайшаалтайшье, халан абахааршье.

Фабрикын хүтэлбэрилэгшэдэй гүйлтаар эндэ үдэшын һургуулиин филиал нээгдэжэ, дүрбэн жэлэй туршада хүдэлһэн. Тиигэжэ бүхы хүдэлмэришэдөө жэгдэ 8 классай һургуулитай болгожо шадаа. Теэд хүдэлмэришэд энээгээр хизаарлангүй, һуралсалаа үргэлжэлүүлнэ. Үдэшэндөө дунда ба дээдэ һургуулинуудта олон хүдэлмэришэд һуралсана.

Юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлжэ байһан хүдэлмэришэдтэ али болохо туһаламжа хүргэгдэнэ. Фабрикын библиотекэдэ 5 мянган боти ном бии. Тэдэнэй нилээд олохониинь учебнигүүд байха юм. Һуралсалай жэлэй дүүрэхэлээр хэн хүдэлмэришэндэ ямар учебник хэрэгтэйб гэжэ һуража абагдана. Тиигээд библиотекэдээ үгы байгаа һаань, фабрикынгаа мүнгөөр худалдажа абана. Үдэшын ба заочно һургуулинуудта һуралсажа байһан хүдэлмэришэд хэрэгтэй учебнигүүдээ библиотекэһээ абаад, тэрэнээ жэл соо баряад бусаадаг гуримтай. Энэнь хүдэлмэришэдтэ ехэ туһа боложо үгэнэ ха юм.

Фабрика өөрынгөө столовотой. Эндэ эдеэниинь хүнгэн. 40 мүнгөөр һайса эдеэлээд гарадаг байна.

Мүн эндэ парикмахерска бии. Хүдэлмэришэ эхэнэрнүүдэй гар сэбэр байлгахын тулада һарадаа гурба удаа түлөөһэгүйгөөр маникюр хэгдэнэ. Эхэнэрнүүд үһэеэ заһуулхадаа мүнгэ түлэдэг. Зүгөөр тэдэнэр үһэеэ заһуулха гэжэ сагаа алдахагүй болоно бшуу.

Фабрикын дэргэдэ медицинскэ пункт эмхидхэгдэнхэй. Хүдэлмэришэдтэ түлөөһэгүйгөөр эм үгтэдэг. Мүн хүдэлмэришэд элдэб янзаар аргалуулдаг, эмшэлүүлдэг байна.

Тус предприяти 1966 онһоо эхилжэ түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар хүдэлжэ захалһан. Тиигэжэ фабрикынгаа экономическа дүнгүүдые һайжаруулха талаар энэ үедэ ехэ юумэн хэгдээ. Хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээ. Жэлэй эсэстэ хүдэлмэришэн бултадаа шахуу 13-дахи салин абадаг болонхой.

Энэ үедэ үйлэдбэреэ ургэдхэхэ фонддоо мүнгэтэй болоһоной ашаар хуушараһан юумэеэ элдэб шэнэ машина, техникээр саг үргэлжэ һэлгэжэ байха арга олоо. Тэрэшэлэн хүдэлмэришэнэй гэр байра һайжаруулха фондһоо мүнгэ гаргашалжа, өөһэдынгөө гэр байра барижа, хүүгэдэй ясли, саад түхеэрһэн байха юм. Мүнөө үедэ фабрикада хүдэлдэг эхэнэрнүүд үхибүүдээ дуратай сагтаа ясли, саадта үгэхэ аргатай. Тэрэшэлэн фабрика өөрынгөө хүдэлмэришэдэй үхибүүдые зундаа амаруулха пионернүүдэй лагерьтай.

Гадна фабрикын дирекци, партком, профсоюзай фабричнa комитет хүдэлмэришэдые моральна, материальна талаар урмашуулха хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Хүдэлмэришэдэй 18-тай, 50 наһатай болоходонь амаршалдаг, бүхы коллективээрээ тэмдэглэдэг заншалтай. Мүн фабрикада 25 жэл таһалгаряагүй хүдэлэгшэд, пенсидэ гараха хүнүүд хүндэлэгдэжэ, һарын салингаар шагнагдажа, коллективынь найр хэдэг болонхой.

Эдэ бүгэдэ угаа һонирхолтой, жэшээ абахаар гэжэ һанагдана.

Фабрикын ажалтай танилсаһанаймнай һүүлээр маанадые амтатай байхуу сайгаар хүндэлөө. Тиихэдээ сай яажа амтатайгаар, һайхан үнэр анхилхаар бэлдэхэб гэжэ хэлэжэ үгөө һэн.

— Юрэдөө Краснодарай, Индиин, Цейлоной хурьган сайнуудые хуурайгаар холёод, бишыхан гүсэ соо хээд, дээрэһээнь бусалһан халуун уһа хахадһаань дээхэнүүр болотор эюулээд, газаагуурнь бүдөөр оройгоод, 5 минута байлгаад ууха хэрэгтэй, — гэжэ сай шанадаг мастер хэлэжэ үгөө.

— Сай ехээр уугты, бэедэ һайн, шуһа, һудаһа һайжаруулдаг юм, — гэжэ сайшад манда хүсөө.

Б. ГЫЛЫКОВ.
Эрхүү хото.

...ҮНДЭТЭЙ БИБЛИОТЕКАРЬ

...ын аймагай Ташарай хүдөөгэй библиотекые ... Х. Цыденжапова Карл Марксын нэрэмжэтэ кол-...шадта саг үргэлжэ ошсжо, элдэб ном үгэдэг, ...ой хөөрэлдөө хэдэг заншалтай юм. Тиимэһээ ...отекарь малшадай хүндэтэй айлшадай нэгэн ...

...АГ ДЭЭРЭ: Х. Цыденжапова.

Ц. ДОРЖИЕВАЙ фото.

ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН РАДИО

ЗАМБИ ТҮБИИН ЗҮГ ЗҮБХИС БҮХЭНҺӨӨ

СССР-тэ зорюулагдаһан выставкэ Алжирта нээгдэбэ

АЛЖИР. (ТАСС). СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныя АНДР-тэ албанай хэрэгээр аяншалжа эхилһэнтэй дашарамдуулагдан, «СССР — араб арадуудай хани» гэһэн ехэ выставкэ Алжирай ниислэлдэ нээгдээ.

«Совет арадай ба империализмын һанаашалгануудта эсэргүүсэн тэмсэдэг араб арадуудай хоорондохи харилсаа холбоон хүгжэн бэхижэжэ байг лэ» гэһэн уряатайгаар энэ выставкэ үнгэржэ байнхай.

Араб гүрэнүүдтэй Советскэ Союзые холбодог хани барисаае олон тооото фото-зурагууд харуулжа үгэнэ. Экономикые байгуулан хүгжөөлгэдэнь, национальна кадрнуудые бэлэдхэлгэдэнь, шэнэ байдал зохёон байгуулгадань араб оронуудта СССР-эй үзүүлдэг дэмжэлгэ ба туһаламжа тухай эдэ зурагууд гэршэлжэ үгэнэ.

Национальна гэгээрэлэй министр А. Талеб, информациин министр М. Беняхья, Алжирай олониитын түлөөлэгшэд, Алжирта байдаг дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор, СССР-һээ АНДР-тэ байдаг элшэн сайд Д. П. Шевлягин, советскэ посольствын түлөөлэгшэд выставкые нээлгэ дээрэ байлсаа.

ПАТРИОДУУДАЙ СОХИЛТОНУУД

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэттэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд американо-сайгон сэрэгүүдэй бүхэлэгдэһэн баазануудта сохилтонуудые хэһээр.

Освобождение гэжэ хэблэлэй агентствын мэдээсэлдэ үндэһэлэн Вьетнамай информационно агентствын дамжуулһанай ёһоор, Чулайдахи (Куангнгай провинци) аэродромые Урда Вьетнамай патриодууд мартын 22-то артиллереэр тон шангаар буудаа. Буудалгаһаа уламжалан, 22 американ самолёт усадхагдаа. Дайсанай талаһаа олон хүн алуулһан, шархатаһан байха юм.

ЛАОСТО ПАТРИОТИЧЕСКА КАМПАНИ ҮНГЭРГЭГДЭНЭ

ХАНОЙ. ТАСС-ай корр. С. Афонин иигэжэ дамжуулна:

Лаосто ээрхэг түримхэй дайн байлдаае шангадхажа байһан США-гай ябуулгануудые элишэлхэ зорилгоор политическэ кампаниие Лаосой патриотическа фронт мартын тэн багһаа майн эсэс хүрэтэр үнгэргэжэ эхилээ.

Патриотическа фронтын хиналтэ доро байдаг Лаосой сүлөөлэгдэһэн районуудые бомбодолгые американ агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд бүри ехээр шангадхаа. Дүрбэ һарын турша соо — 1968 оной ноябрьһаа 1969 оной февраль хүрэтэр американ авиациин 80 мянга гаран самолёт, тэрэ тоодо «В-52» гэжэ бомбардировщигууд Лаосой сүлөөлэгдэһэн районууд дээгүүр ниидэжэ, 300 мянга гаран тонно фугасна бомбонууд, 20 гаран мянган шарикова ба гал шатаадаг бомбонуудые хаяа, хорото химикадуудые сасаа, тэрээнһээ уламжалан, хэдэн зуугаад энгэй хүнүүд алуулаа, хорлогдоо, олон мянган гэр байра, дасан ба һургуулинууд һандаргагдаа.

Лаос тушаа 1962 оной Женевскэ хэлсээе сахингүй, Лаосые өөрынгөө шэнэ түхэлэй колони ба сэрэгэй бааза болгохын тулада Лаосто «тусхай» дай хэжэ байһан США-гай политикада эсэргүү буруушаалга мэдүүлһэн лаос арадай митинг ороной сүлөөлэгдэһэн районуудай нэгэндэ мартын 21-дэ болоо гээд Патет Лао агентство мэдээсэнэ.

Лаосто американ империалистнуудай, тэдэнэй туһамаршадай ээрхэг түримхэй дайн байлдаае болюулха хүрэтэр арми ба арад эрид шанга тэмсэл хэжэ, дайсанда харюу сохилтонуудые үгэхэ гээд митингдэ хабаадагшад онсолон тэмдэглээ.

Лаостохи ээрхэг түримхэй дайн байлдаае, хамагай түрүүндэ Лаосой сүлөөлэгдэһэн районуудые бомбодолгые болюулха, хүреэлэн хашалгые, Вьентьяндахи Лаосой патриотическа фронтын түлөөлэлгын зургаанда эсэргүү харата ябуулгануудые зогсоохо тухай США-да эрилтэ хэһэн резолюциие митингдэ хабаадагшад баталан абаа.

Эсэргүүсэлтын хүсэнүүд бүри ехэ болоно

КАИР. (ТАСС). Синайска хахад аралые сүлөөлхэ зорилгоор һаяхан байгуулагдаһан партизануудай отрядууд 1968 оной декабриин эсэсһээ эхилэн 34 дахин дайшалхы ябуулгануудые хээ. Тэрээнһээ уламжалан, израиль эзэмдэгшэд горитойхон хохидолдо ороһон байна.

Һүүлшын гурба һарын турша соо Израилиин хэдэн сэрэгэй склад, казарманууд тэһэлэгдээ, долоон танк, 31 бронетранспортер усадхагдаа. Израилиин эзэмдэлгын сэрэгүүдэй хэлхеэ холбоондо горитой хохидол ушаруулагдаа.

«Бидэнэр буу зэбсэгээ хуряахагүйбди, манай Эхэ орониие сүлөөлхын, эб найрамдалай ба үнэн зүб хэрэгэй илан мандахын тулада бидэнэр араб оронуудай газарай альганайшье шэнээн хубиин түлөө тэмсэнэбди» гээд эндэ толилогдоһон коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Урда Вьетнамдахи дайн байлдаан

Освобождение гэжэ хэблэлэй агентство (АПО) Урда Вьетнамһаа иигэжэ мэдээсэнэ: Заутиенг (Тхузаумот провинци) райондо ябуулга хэдэг арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд мартын 17 ба 18-да болоһон байлдаануудай үедэ американ армиин 450 солдат ба офицерые хүлһөөнь буулгаа. Натриодууд дайсанай 28 сэрэгэй автомашиные усадхаа, табан самолёт ба вертолёдые буудажа унагаагаа.

(ТАСС).

США-гай самолёт Ханой дээгүүр ниидэбэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Мартын 26-да нютагай сагаар 14 часта Ханойдо агаарай тревого соносхогдоо. Ханой дээгүүр ниидэһэн американ самолёдые городые агаарһаа хамгаалха частьнууд буудаа.

ПАКИСТАНДАХИ БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Пакистанай бүхы шахуу районуудтахи байдал хуушанайнгаа хэмдэ ороо гээд ЮПИ агентствын корреспондент Карачиһаа мэдээсэнэ. Карачида транспорт хүдэлдэг болоо, гэбэшье городой үйлсэнүүдтэ солдадууд харуул хараһан зангаараа. Хүн зон сэрэгэй засагаар хидай захиралтануудые дүүргэн, буу зэбсэг болон һомо хэрэгсэлнүүдээ тушаана. Баруун ба Зүүн Пакистанай хоорондо самолёдууд ниидэдэг болоо. Ороной хоёр хубидахи аэродромуудые сэрэгүүд эзэлэнхэй. Телевизионно студинууд, радиостанцинууд мүн лэ сэрэгүүдээр эзэлэгдэһэн байна.

ПАРИЖ. Зүүн Пакистанай ниислэлдэ мартын 27-до намдуу байгаа гээд Франс Пресс агентствын корреспондент Даккаһаа мэдээсэнэ. Городто магазинууд нээгдээ, городской транспорт хүдэлнэ, колледжнууд ба бусад һуралсалай газарнуудта хэшээл эхилээ.

ЛОНДОН. (ТАСС). Пакистанда сэрэгэй захиргаае толгойлһон генерал Яхья Хан Айюб Ханай правительствада гадаадын хэрэгүүдэй министрэй тушаалые даажа байһан Аршад Хусейниие гадаадын хэрэгүүдэй талаар сэрэгэй захиргаанай советнигээр томилоо гээд Рейтер агентствын корреспондент Карачиһаа мэдээсэнэ. Оборонын, дотоодын хэрэгүүдэй министрэй тушаалые даадаг байһан вице-адмирал Афзалур Рахман Хан сэрэгэй асуудалнуудай талаар сэрэгэй захиргаанай советнигээр томилогдоо. Айюб Ханай главна советник байһан Фида Хасан гүрэниие хүтэлбэрилхэ асуудалаар советник болгогдоо.

Конгресстэ Р. Никсонэй эльгээһэн бэшэг

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Вьетнамдахи дайн байлдаае мүнгэ зөөреэр хангахын тулада жэлэй урда тээ тогтоогдоһон 10 процентын нэмэлтэ налогые үшөө нэгэ жэлэй турша соо үргэлжэлүүлхые мартын 26-да конгресстэ эльгээһэн бэшэг соогоо США-гай президент Р. Никсон дурадхаһан байна. Хүн зонһоо олзын нэмэлтэ налог татаха тухай хуулиин хүсэндөө байлгань энэ оной июниин 30-да дүүрэхэ байна бшуу.

«Зүүн Урда Ази тушаа США-гай абаһан уялгануудаар» тайлбарилан хэлэбэл, Вьетнамдахи дайн байлдаанай олон миллиардын шэнэ гаргашануудаар, тэрэшэлэн ороной «экономическа эрхэ байдалаар» өөрынгөө шиидхэбэриие президент тайлбарилһан байна.

Вьетнамда США-гай хэжэ байһан дайн байлдаан орон дотор саарһан мүнгэнэй үнын саашадаа уналгада туһалаа гэжэ мэдээжэ байна бшуу.

Венесуэлын Компарти нюуса бэшэ байдалтай болоо

КАРАКАС. (ТАСС). Венесуэлын Компартиин нюуса бэшэ байдалтай болоһон тухай Министрнүүдэй кабинедэй шиидхэбэри гаргаһан тухай Венесуэлын дотоодын хэрэгүүдэй министр Лоренсо Фернандес мэдүүлээ. Тиимэһээ урдын правительствын хуули буусын гэжэ соносхоһон Венесуэлын Коммунис парти ажал ябуулгаяа һэргээжэ орохонь.

Кизингер Австрида аяншалхаяа ерэбэ

БОНН. ТАСС-ай корр. Ю. Борисов иигэжэ дамжуулна:

ФРГ-гэй канцлер Кизингер Австрида албанай хэрэгээр аяншалхаяа мартын 27-до гараа. Тэрэ Венэдэ канцлер Клаустай хэлсээ хэхэ юм.

Европын экономическа нэгэдэлдэ Австри ямараар хандахаб, зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаанууд тухай ямар һанамжатай байхаб гэһэн асуудалда хэлсээнэй үедэ гол анхарал хандуулагдаха гээд хэблэл мэдээсэнэ.

Австриин экономикодо Баруун Германиин монополинууд ба концернүүдэй мүнөөнэй шангадажа байһан эрхэ байдалда энэ аяншалга хэгдэхэнь. Эндэ Баруун Германиин капитал мүнөө булюу һуури эзэлжэ оронхой.

Энээнһээ уламжалан, Австриин экономико ФРГ-гэй экономикоһоо дулыданги болоно байнхай.

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:
Үшөө нэгэ оркестр.
Ёохорой дуунууд.
Байгаалиин нэгэ шэмэг.

СЦЕНКЭ

Дугар ДЫЛГЫРОВ

ЗҮРХЭНЭЙ ҮБШЭН

НААДАХА НЮУРНУУД:

1. Улаахана — медфельдшер. 20 наһатай.
2. Дондок — тракторист. 23 наһатай.

Больницын багахан таһаг. Улаахана юумэ бэшэжэ һууна. Үүдэ тоншоно.

Улаахана. (бэшэһэн зандаа). Орогты...

Дондок. (ороно. Бэедэнь тоһон болоһон хүүртиг, томо сабхи). Сайн, Улаахана!

Улаахана. Сайн, энэ нагаа муухай хубсаһаар оробо гээшэбши. Түргэн гара.

Дондок. (мэгдэнэ). Үгы... би дороо ошохоб. Ажалаараа ябаа һэм.

Улаахана. Юун болооб?

Дондок. Энэ... больницын гэр үнгэржэ ябатараа үбдэшөөб.

Улаахана. (Мэгдэн бодоно). Яагаабши? һуу наашаа. Юуншни үбдэнэб?

Дондок. (һууна). Нюдэмни һэлхэрһэн шэнги. (Ядаһанай тэмдэг үзүүлэн ирбайна. басаган нюдэнэйнь зубхи урбуулжа эрьюулжэ байгаад харана). Үшөө шэхэмни хадхаһан шэнги. (Басаган шэхэн соонь харана). Тиигээд сохоорни үбдэһэн шэнги.

Улаахана. Ямаршье үбшэн байһыень ойлгоногүйб. Хэдыдэ үбдэжэ эхилээбши? (Сохыень эльбэнэ. Дондок таашаан һууна).

Дондок. Үнинэй... Үшөө дээрэһээнь үсэгэлдэр хээрэ хоноoб. Үгайдхадаа намар эхилжэ, һүниндөө ехэ хүйтэн болошоо.

Улаахана. (ехэ хайрлангяар). Ай тракторшни эбдэршоо гү?

Дондок. Аһа... үргэмни мууса худална. (Үргэеэ аргаахан хажуу тээшэнь жулжылгана).

Улаахана. Амаяа ангайлши? (Үргэн доогуурнь барижа үзэнэ). Ехээр даараалтайш?

Дондок. Зүүрашан алдааб!

Улаахана. Ахалагша докторто үзүүлхэ байгаалши даа.

Дондок. (мэгдүүгээр). Үгы, үгы... би ажалдаа яаранаб.

Улаахана. Үшөө хаанашни үбдэнэб?

Дондок. Эндэмни! (Долёобор хуруугаараа зүрхөө заана).

Улаахана. Хубсаһаа тайлалши.

Дондок. (айнгяар). Дуһан гү?

Улаахана. (миһэрээд). Үгы, хүйһэсөө.

Дондок. (тайлана). Гэнтэ, гэнтэ халхадаг болошоо.

Улаахана. Тэрэ кушеткэ дээрэ өөдөө хараад хэбтэ. (Дондок хэбтэнэ. Улаахана сээжыень шалгана. эндэ тэндэнь тоншожо үзэнэ). Эльгэ, зүрхэншни ямаршьегүйл даа.

Дондок. Эльгэмниншье эльгэн даа, зүрхэмнил...

Улаахана. Зай, хубсала. Вера Петровнагаа ажалдаа гаратар даб дээрэ ууха эмүүдые үгэһүүб. Һалхи татаа хаш. Хэды дахин нюргандаа баанха табюулхаш. Арбаад дахин пенициллинээр тарихабди. (Олон эмүүдые стол дээрэ табина).

Дондок. (айнгяар эмүүд руу заана). Эдээнние дууһан ууха гүб?

Улаахана. Тиимэ, эдэгээгүй һаашни үшөө...

Дондок. (гэнтэ зориг орон, эмүүдыень хажуу тээшэнь этэрнэ). Үгы! Эдэнэйшни нэгыеньшье уухагүйб! Тарюулха, баанхашье табюулхагүйб!

Улаахана. (гайхангяар). Юундэ..?

Дондок. оройдооошье туһалхагүй! Би... би шамда дуратайб Улаахана! (Басаганда дүтэлхөө забдана)

Улаахана. (Дотороо баясажашье байгаа һаа, зорёон сухалтайгаар бадашана). Дондок, холо боло! Инхэдээ үбшэмби гэжэ мэхэлээд, намайе ажалһаамни һаатуулха гээ гүш?! Шамтай нимэ удаан носолдожо байхын орондо, хэды хүнние үзэхэ байгаа гээшэбиб! Эндэһээ үтэр гаража оню!

Дондок. Улаахана! Хүлисэ намай? Шамтай уулзаха ондоо бэшэ арга һанажа ядааб. Ши сула намһаа ши тэрьелдэг байгааш. Бу сухалдыш даа, зай гү?,

Улаахана. Шамай дуулахашье дурамгүй. Абяагүй бай! Ши үнэхөөрөө үбшэншни. Эдэ эмүүдые дууһан уухаш. Оло дахин тарюулхаш. Мүнөөдэртөө шамай Вера Петровнада тушаахаб. Үтэр аба эдэ эмүүдые! (Дондок руу эмүүдые түлхинэ).

Дондок. Улаахана, Улаахана, сэхыень хэлыш даа, дуратай гүш намда?

Улаахана. (буруу харан, бүтүү энеэбхилээд, һөөргөө эрьелдэхэдээ ехэ сухалтайгаар). Үгы! Би нимэ үбшэн, һэлхэ, һула хүбүүдтэ огто дурагүйб! Дурлахашьегүйб!

Дондок. Теэд би тон элүүрлби. Үнэншэнэгүй гүш? Хара наашаа! (Гүйжэ ошоод углууда зогсоһон шэгнүүр үргэнэ. Кушеткыень толгой дээгүүрээ эрьюулнэ).

Улаахана. (айшанхай). Дондок, Дондок, энэ яажа байна гээшэбши! Дуһан эбдэхэшни, таби газарта!

Дондок. Үшөө үнэншэнэгүй гүш? (Ехэ шуранаар һүрэн, хоёр гар дээрээ зогсоод, стол тойрон ябажа эхилнэ).

Улаахана. (бүри айна). Дондок! Унахашни! Буу һөөргөө!

Дондок. (ябаһан зандаа). Дуратайб гэжэ хэлээгүйдэшни буухагүйб! Хэрбээ унаад, нюураа шулга сохёо һаамни, өөрөө аргалхаш. (Үшөө саашаа ябана).

Улаахана. (хажуудань гүйжэ ошоно). Дондок, Дондогхомни, хүрөө... хүрөө гэнэб. Дуулана гүш, би шамда дуратайб, дуратайб гэхыемни дуулана гүш?

Дондок. (хүл дээрээ ехэ шуранаар тэрд буугаад, кушеткэ дээрэ ошон һуушана). Элүүр гэжэ үнэншөө гүш?

Улаахана. (хажуудань гүйжэ ерээд, сохынь хүлһэ хүбэнгөөр аршан байтарнь, Дондок басагые хам тэбэрин таалажархина. Үсэрхэ гэжэ һэдээшьегүй байһан Улаахана, хүбүүе бүхөөр хүзүүдэнэ). Дондогхомни, дуратайб шамдаа, дуратайб!

Хүшэгэ.

СПОРТ

«ТРУД» БҮЛГЭМЭЙ ТҮРҮҮ ҺУУРИИН ТҮЛӨӨ

Боксоор «Труд» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө һаяхан гурбан үдэрэй мүрысөөн Улаан-Үдын Спортын ордон соо үнгэрөө. Энэ мүрысөөндэ Гусиноозерск, Закаменск хотонуудай, Каменск тосхоной, «Электромашина» шэлэй заводуудай, мүн Улаан-Үдын лесотехникумэй хамтадаа 107 спортсмен хабаадалсаа.

Мүрысөөнэй дүнгөөр Гусиноозерск хотын команда (тренерынь К. М. Казаков) нэгэдэхи һуурида гараа. Нёдондоной чемпион байһан Закаменскын команда (тренерынь И. Хабалов) хоёрдохи, «Электромашина» заводой түлөөлэгшэд (тренерынь Э. Малаханов) гурбадахи һууринуудта гараа.

Тус тустаа шэгнүүрэйнгээ талаар Ли-Ци-Сю, Шамин, Будажапов, Кокорин, Собенников (Гусиноозерск) Будаев, Петелин («Труд» Гусиноозерск), Новиков, Лойко (Закаменск), Воробьев («Электромашина») гэгшэд эрхимлээ.

Залуушуул болон эрэшүүл хубиин түрүү һууриин түлөө мүрысэжэ, Н. Будаев, В. Петелин, Б. Ли-Ци-Сю, мүн Каменскын түлөөлэгшэ Ю. Золотарев гэгшэд эрхим бэлэдхэлтэй, техникэ һайнтай байһанаа харуулаа.

Ц. ЦЫМПИЛОВ.

Шведүүд илаа

СТОКГОЛЬМ. **Мартын 28 (ТАСС). Шайбатай хоккейгээр дэлхэйн түрүү һүүри эзэлхын түлөө эндэ болоо байһан мүрысөөндэ шведүүд Канадын хоккеистнэрые 4:2 гэһэн тоотойгоор илаа.**

ДАХИНАА ИЛАЖА ГАРАБА

Баунтын Бамбуйска ан олзоборилгын участогай булга агнагша Л. Смирнов жэл бүри эрхим амжалта туйладагаараа аймаг дотороо мэдээжэ болонхой. Энэ нүхэрнай мүнөө жэлэй ангуурин хаһада аяар 100 гаран булганай арһа тушааажа, аймагай ангуушадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараа. Мүн тиихэдэ үнинэй ангуушан Т. С. Дозальчук 10 булганай, 40 хэрмэнэй арһа тушааажа, абаһан уялгаяа сүм дүүргээ юм.

Вл. ЧУНАВЛЕВ.

БУРЯАДАЙ СИМФОНИЧЕСКА

Ганса хуур, лимбэ гү, али бүрээ дээрэ хүгжэм наададаг, дууладаг байгаа һаа, симфоническа оркестртэй болотороо, ганса арадай уянгата дуунуудые хангюурдадаг, үльгэр түүрээжэ гуршадаг һаа, симфони, оперо шагнаха, ари, ариозонуудые өөһэдөө дуулажа шадаха болотороо ургаабди, болбосорообди.

Мэнэ һаяхан Улаан-Үдымнай хүгжэмэй училищиин дэргэдэхи концертнэ зал соо симфоническа, өөрын оркестр тоглобо. Энэ манай соёлой ажабайдалда тохёолдоһон ехэхэн ушар мүн.

Тиигээд, сэхыень хэлэхэдэ, Эрхүүдэ тиимэ оркестрэй анха түрүүн эмхидхэгдээд, тэндээ, мүн манайшье эндэ ерэжэ, наадахадань хэды ехээр һайшааһан, атаархаһан байгаабибди. Композиторнуудаймнай съезд дээрэ тэдэнэй морилжо, Б. Ямпиловай «Шэнхинээтэ нарһад» гэжэ балладые гүйсэдхэхэдэнь: «Эрхүүдэ оперно театргүйшье һаа, симфоническа оркестр эмхидхээ ха юм. Бидэ юундэ доротохо болоо бибди» гэһэн үгэ, һанамжанууд, мүн олохон гүйлтанууд хожомыньшье манай соёлой министерствын нэрэ дээрэ олониитын үмэнэһөө ороһон бэлэй.

Теэд зүбынь! Хүн зоноймнай оюун мэдэрэл, соёл культура улам ургажа байна бшуу.

Энэнь анхаралһаа алдагдаагүй. Хото, хүдөө нютагуудтаа дэлхэйн болон ородой классическа хүгжэмые, совет композиторнуудай зохёолнуудые нэбтэрүүлхын, арад түмэнэй эрилтые бүри хүсэдөөр дүүргэхын түлөө оперо, баледэй театрай, буряадай филармониин хүгжэмшэдһөө бүридэн, симфоническа оркестр байгуулагдажа, мэнэ һаяхан хүгжэмэй училищиин байшан соо түрүүшынгээ концерт харуулба ха юм. Тиихэдэнь яһаланшье баярлаба, хүхибэбди! Тэрэниие анха симфоническа оркестртэ хүдэлһэн, мүнөө манай оперо, баледэй театрай главна дирижер Владимир Горелик ударидаба. Мүн дурсагдаһан концертдэ уласхоорондын конкурсын лауреат скрипач Семен Снитковский аяар Москваһаа тусхай уригдажа хабаадалсаба.

Нүхэр Снитковский 1958 ондо Бухарестдэ болоһон уласхоорондын Д. Энескугэй нэрэмжэтэ конкурсдо түрүүшын шагнал болон алтан медаль абаа һэм шуу. Тэрэ бүри дүрбэ наһатайдаа Одессын хүүгэдэй оркестрые хүтэлбэрилжэ, онсо ехэ бэлигтэй байһанаа харуулаа бэлэй: тэрэл түрэл — Одессэ хотодоо консерватори эрхим һайнаар дүүргээд, Москвагай консерваториин дэргэдэхи аспирантурада орожо, профессор Давид Ойстрахто багшалуулаа.

Мүн 1963 ондо Брюссель хотодо Елизавета хатанай нэрэмжэтэ, уласхоорондын угаа хүшэр хүндэ конкурсдо аргагүй һайнаар хабаадалсажа, Изангай нэрэмжэтэ шагнал болон алтан медальда хүртөө һэм шуу.

Совет композиторнууд — Прокопьевой, Шостаковичой, Хачатурянай, Щедринэй, Левитинэй болон бусадай зарим зохёолнуудые эгээл түрүүлэн гүйсэдхэһэн, өөрын аранжировко хэжэ наадаһан байха юм... Польшо, Болгари, Румыни, Бельги, Югослави, Голландяар аяншалжа, ород, совет хүгжэмые алдаршуулаа.

Иимэ бэлиг ехэтэй, дэлхэй дээрэ суута гараһан хүн манай симофническа окрестрые «арамнайлалсахаяа», харгыдань оруулалсахаяа хүрэжэ ерэбэ. Энэнь аргагүй һайшаалтай.

С. Снитковский оркестрэй мүнөө энэ гүйсэдхэһэн П. И. Чайковскиин «Оркестртой скрипкын наадаха концертдэ» угаа амжалтатайгаар хабаадалсажа, удаан үни соо альга ташуулба. Тус симфоническа зохёолой гурбадахи хубиин сохидолтой түргэнөөр, «рондын» түхэлтэйгөөр наадагдахада, үлэжэ, сохижо наадаха инструментнүүдэй бэе бэеэ дууряан «эбдүүсэхэдэ». С. Снитковскиин скрипкэ ямар тодо абяатайгаар, тоти мэргэнээр зэдэлнэ гээшэб! Һонор шэхэн доро хурдан хурганууд «соёрно» бэшэ, харин ямар нэгэн эди шэдитэ хүсэн доро аялга абяанай өөрөө тиин лэ урдан гаража байһан мэтэ үзэгдэнэ...

Бау Базарович Ямпиловай «Патетическэ баллада» соохо абтаһан хэһэгүүдые С. Снитковский мүн лэ гайхалтай ульгам бэрхээр наадаба. Энэ зохёол доторхи уянгата зураглал, драматическа үйлэнүүдые скрипкын эгээл аһан шадал соо элирхэйлбэ.

Сэхыень хэлэхэдэ, С. Снитковский оркестртэмнай һайнигхан эхи таталсажа үгэбэ даа.

Гадна энэ концертдэ СССР-эй арадай артист Лхасаран Линховоин хабаадалсажа, оперонууд соохоо суута арнинуудые дуулаба. Энэнь симфоническа оркестрэй саашадаа улам ирагуу һайханаар зэдэлхын түлөө юрөөл шэнгеэр соностобо.

Оперо, баледэй театрта хүдэлхэеэ һаяшагай ерэһэн С. Бурковская баһал олохон аялга дуунуудые шадамар бэрхээр, хонгёо нарин, сэбэр һайхан хоолойгоор дуулаба.

Оркестр дэлхэйн, ородой классическа зохёолнуудһаа гадна, И. Дунаевскиин, Д. Шостаковичой, А. Хачатурян болон буряад композиторнууд — Б. Ямпилов, Д. Аюшеев, Ж. Батуев болон бусадай бүтээлнүүдые ехэ һайн бэлэдхэлтэйгээр гүйсэдхэбэ.

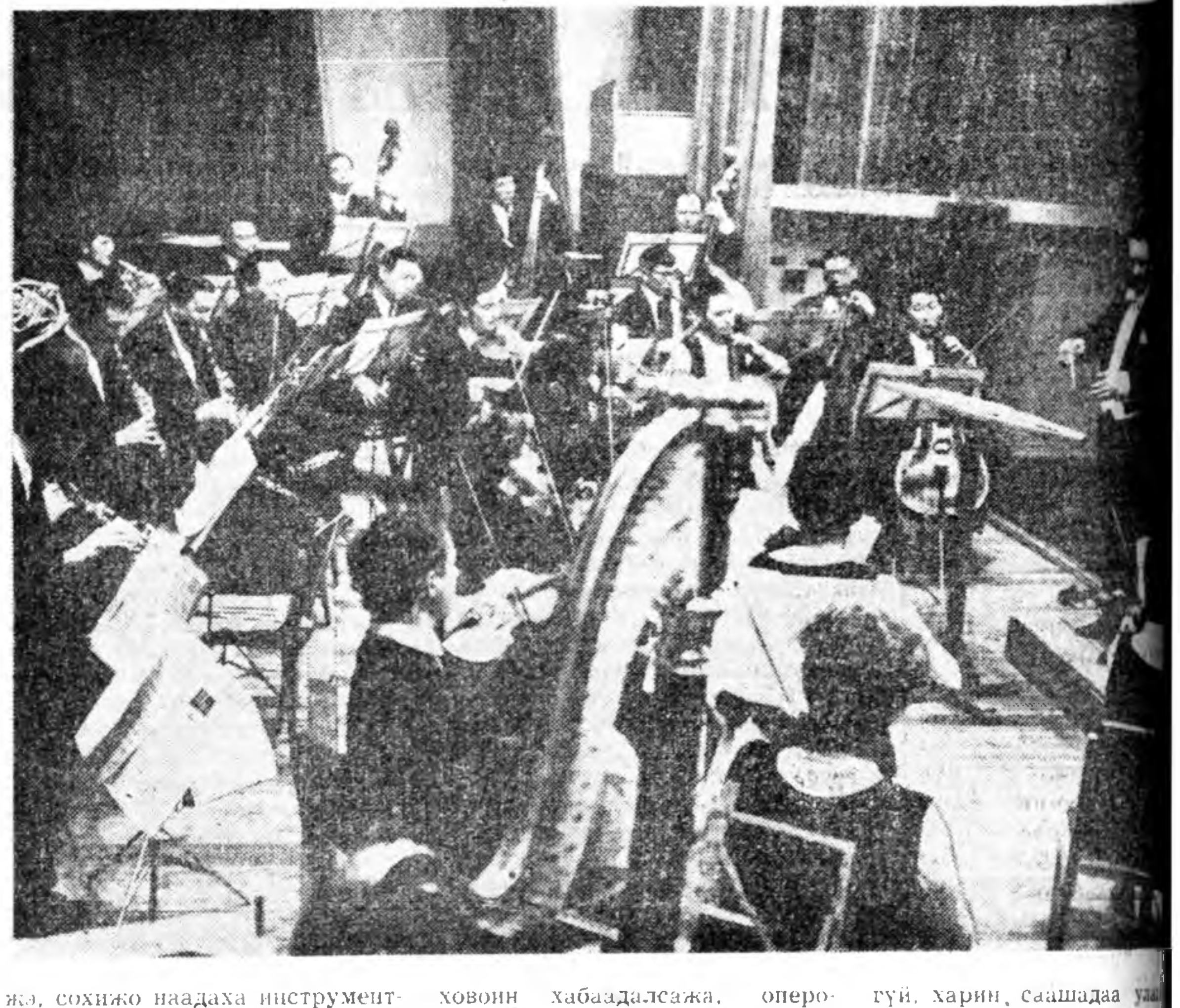
Бүхы дээрээ симфоническа концерт ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө.

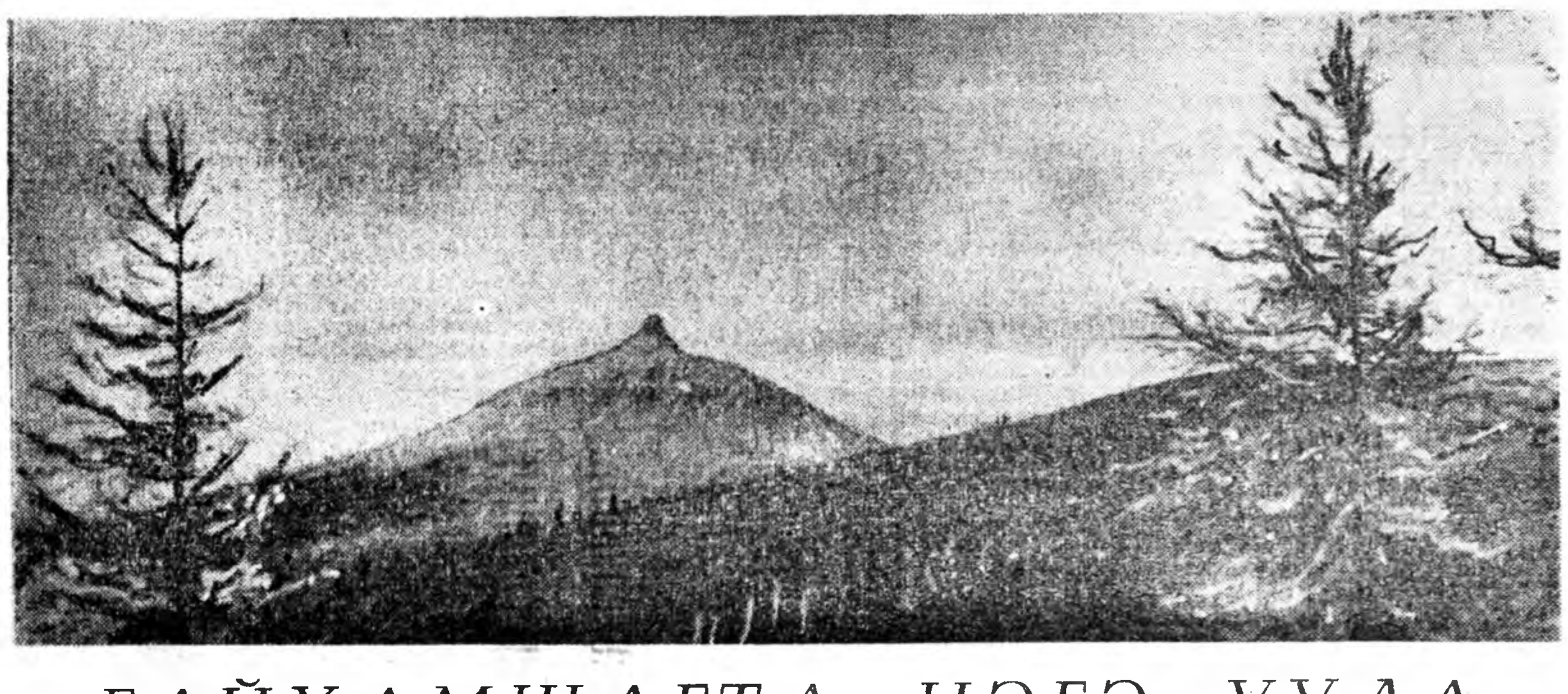
Тус оркестр нигээд болишогүй, харин саашадаа ула[...] программа бэлдэхээр хар[...] Апрель һара соо Вла[...] Ильич Ленинэй эгээл д[...] хүгжэмэй зохёолнуудһаа [...] дэһэн тусхай концерт х[...] ха. Энэ, мүн хожомойн [...] концертнүүдтэ Москвагай [...] нинградай артистнууд, [...] дай оперо, баледэй бэр[...] шад хабаадалсаха юм.

Энээниие хүн зон бү[...] һонирхожо, концертнүүд[...] шье олоороо ерэхэ бэзэ [...]

Республикымнай түбэй[...] до симфоническа оркестр [...] болоһонтой дашарамд[...] манай эдэбхитэй соёлш[...] тист, хүгжэмшэдые амар[...] тэдэнэй саашанхи һайн [...] ажал хүдэлмэридэ бүр[...] оролдосо, үргэн дэлисэ, [...] амжалта хүсэе!

Р. ЦЫБИ[...]

ГАЙХАМШАГТА НЭГЭ УУЛА

Үндэрөөрөө сүүрхэһэн хада уулануудта Буряад нютагуудта олоор ехэтэй. Зүүн Саяануудай шубгээр хирса оройтой мундаргануудай һубарилдан ошоһон нэгэ һэжүүртэ Мүнхэ-Сарьдаг гэжэ уула мүнгэн сагаан толгойгоо һэжэржэ һуудаг. Мүн тиихэдэ «Байгалай долгинной түшэгэ» болоһон Бархан уула тихай олон дуунууда зохёогдоһон, үльгэр домогтошье һураг суунь дуулдаһан байха. Агын уужам талануудай орой боложо дабшалһан Алханын оръёлнууд хэды гоёб даа!

Захаамин нютагта нэгэ уула бии. Энэ гайхамшагта оръёлые Уран Дүшэ гээд хэлэдэг. Үнэхөөрөөшье холоһоо харахада, уран гартай дарханай алта, мүнгэ дархалдаг, сад, зэд оабтажа, буряад уялзануудые сохижо һиилэдэг дүшэ мэтэ шобойжо үзэгдэдэг.

Уран Дүшын мүнөөгэр орой нижарай халуунда мүнгэн сагаан [...]аараа наранай гэрэлдэ яларжа байдаг. Түрэл гуйдэлтэй Зэлэ мүрэн эндэһээ эхиеэ абажа, буряад талын үргэн нэмжэгэ һ[...] тээшэ зүүн зүг тэшэ зоридог. Уран Дүшын оройе харахань бэрхэтэй. Юуб гэхэдэ, дүшэ мэтэ оройнь хододоо үүлээр оёогдонхой, хүбэн нүлаадаа һэбижэл һуудаг.

Санагын дунда һургуулиин һурагшад хилаар ороноо шэнжэлжэ, Уран Дүшын оройдо хэды дахин гараһан байха. Энэ уулын үндэрынь — 2636 метр.

Санагын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша БОРИС ТУБАНОВАЙ буулгаһан зураг эндэ харанат. Нютагай поэт ФЕДОР ЦЫДЕНЖАПОВАЙ шүлэг эндэ уншанат.

Федор ЦЫДЕН[...]

УРАН ДҮШ[...]

Уран Дүшын номин шулуунда дурлаһандаа,
Уураг шарахан үүлэд магнайень эльбэнэ.
Дууша шубууд һиилэн гоёожо урлаһандаа,
Домог дуугаа хоймор таладань дэлгэнэ.
Тэнгэриин бурхадтал, бүргэдүүд ниидэн [...]
Тайга хүбшеврнь аяншалан сүлөөтэй сэнг[...]
Тэрэнги, жодоонууд сэсэглэн һэргэжэ,
Тунгалаг агаартань хангал үнэрынь сэсэрнэ.
Уран хэбэд сахюур толон орой дээрэнь
Урдын баатарнууд номо һаадагаа дархал[...]
Хараасгай мэтэ шуран хурдан хүлэгүүдээ[...]
Хабсагайн сахилтар гороо хэжэ, тахалаа,
Нашанай ниидэгүй аласай холые гатал[...]
Нютаг дайдаяа үльгэр болгоһон түүхэтэй.
Үбгэд мүнөө домог түүхыень уудалан
Үрэ үхибүүдтээ дамжуулдаг нангин үүргэ[...]
Уран Дүшын үльгэр, домогууд баян —
Уран дуушын дабажа гараха аян.
Шэнэ сагайнь зүргэ бүхэн эндэ
Шэжэм дуунай аялга мэтээр матарнал,
Хангай тэнюун хүбшэ тайгынь элдинд[...]
Хандагай бугануул урилдан хатарнад.
Хангай тэнюун хүбшэ тайгынь элдинд[...]
Хандагай бугануул урилдан хатарнад.
Сэхюур зүрхэн яатарза тэгүүлэн хүлгэн[...]
Дээрэнь гараад огсом шэнгаар һэтэшье [...]
Дуулагшаһайб гэжэ Уран Дүшэдөө һүгэ[...]
Уран Дүшын номин шулуунда дурлаһанд[...]
Уураг шарахан үүлэд магнайень эльбэнэ.
Дуушад тэрэниие һиилэн, гоёожо урлаһа[...]
Дуу, шүлэгөө эрюулжа булагтал дэлгэнэ.

Захааминай аймагай
Үтаата нютаг.

ШЭНЭ ДУУНУУД

„ЕРЫТ НААШАА ЁОХОРТОО!“

Буряад арад зон аман зохёолоор ехэ баян. Хэй дуун, ажалай, хатар наадaнай, ёһо заншалай, хурим түрын таабари дуунууд яһала олон байха. Эдэнэй дунда ёохор наадaнай дуунууд ехэхэн һуури эзэлдэг. Хэдэн жэл урдахана согтой дорюун хүбүүд, басагад олоороо сугларжа, ёохор наадaяа үүрэй сайтар наяргажа байдагынь маанарта һайн мэдээжэ. «Ерыт наашаа ёохорто, ёохор наадан хуушаараан, хуушыень шэнэлжэ, шэнэ мооһоор хатараял» гэһэн дуугаар наадaяа эхилдэг заншалтай байгаа. Мүнөөшье хаа хаана ёохор наадан зэдэлһээр зандаа.

Ажал хүдэлмэри, инаг дуран, байгаали, гараһан түрэһэн дайдаяа магтаһан, һайхашааһан, бэе бэеэ ёгтолон, муу һайн талыень элирүүлэн байжа дууладаг, ёохор наадандаа уридаг заншалтай. Тиихэдэ нютаг нютагайхид өөрын аялга маягаар дууладаг. Ажабайдалай хүгжэн һалбарһые эли бодоор харуулһан, имагтал мүнөө үеын байдалые магтаһан дуунууд нютаг бүхэндэ мэдэхээр олошороо.

Доро Усть-Ордын округой залуушуулай ёохор наадaнда дууладаг хэды бадагууд уншагшадай анхаралда табигдана.

Үндэр хадын саанаһаа
Улаан наран мандайлайл.
Улад зоной дундаһаа
Ульянов — Ленин түрэлэйл.

* * *

Үлгэн дэлхэй һэрижэ,
Үдэ болон толорлойл.
Улад зонинь яргажа,
Урма баяраар дүүрэлэйл.

* * *

Сэнхир сэгээн тэнгэридэ
Солбон ялараад, һайхан даа.
Сасуутан олоной согтойдо
Сарюун дуунууд зэдэлээл даа.

* * *

Адуу малнай үдэжэ,
Аарса, зөөхэй дэбэргээл.
Аялга һайхан үетэмнай
Ажал дээрээ шалгараал.

* * *

Шара ургы задаржа,
Шаралдай дайдые зохёогоол.
Шадамар хүбүүн дуулажа,
Шаастайн дүрые буляагаал.

* * *

Табан жэлэй түсэбые
Дүрбэн жэлдэ дүүргэел.
Түүхэтэ съездын тогтоолые
Түргэн бушуу бэелүүлээл.

* * *

Алайр, Боохон, Эхирэднай
Адуу малаар миларнал.
Аяр шара шэнисэмнай
Ара газараар хумирнал.

* * *

Баран нютагууд хамтараад,
Буряад дайда үргэн даа.
Хүбүүд, басагад суглараад,
Хатар наадаад һониин даа.

* * *

Огторгойн оёор сүмэлөөд,
Омогтой хүбүүднай срэнэл.
Орден үбсүүндээ яларуулаад,
Оройдоо ехэ хүндэтэйл.

* * *

Хониин һүрэг баялигнай
Хонгор талые бүрхөөнэл.
Хүдөө газар дайдамнай
Хүгжэм аялгаар зэдэлнэл.

* * *

Ерыт наашаа ёохортоо
Ёохор наадан хуушаараан.
Хуушан аянгынь шэнэлжэ.
Хонгёо зугаатай болгоёл.

* * *

Үетэн манай — залуушуул!
Үшөө шангаар зугаалаял.
Хотос-нахис хатаржа
Хоолойнь шалаа гаргаял.

* * *

Үргэн уужам Усть-Орда
Үнэр баян нютагнайл.
Улад зонинь барандаа
Урма һайхан зугаатайл.

* * *

Баян бардам байдалнай
Баатар ажалай хүсэнһөө.
Баяр зугаа элбэгнай
Багша Ленинэй заяанһаа.

* * *

Сарюун һайхан байдалнай
Сэсэн партиин ухаанһаа.
Соёл культура һайхамнай
Совет хуулиин шадалһаа.

С. ЕЛАЕВАЙ найруулга.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

15.30 минутаһаа 17.30 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 15.35 минутаһаа үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 16.15 минутаһаа орон доторхи һонин. 17 часһаа «Испорченная картина» гэһэн туужын үргэлжэлэл (зургаадахи дамжуулга). 17.30 минутаһаа «Сказка о Мите, Мише, веселом трубочисте и мастере «золотые руки» гэһэн Ленинградай зүжэг харуулгаар Улаан-Үдын телестуди хүдэлмэрээ эхилхэ. 19 часһаа 01.15 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 19 часһаа хоккей наадалгаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн. Эндэ Финлянди — Канада командануудай уулзалга дамжуулагдаха. 21.30 минутаһаа Польшын телефильмын «Честь капитана» гэһэн фильм. 22.30 минутаһаа концерт. 23 часһаа хоккей. Эндэ СССР — Швециин командануул хоорондоо наадаха.

ПРАВДА БУ[...] МҮНӨӨДЭР[...] НОМ[...]

Нэгэдэхи хуудаһ[...] бан жэлэй дүрбэд[...] гэһэн гаршаг доро[...] цинууд. ТАСС-ай [...] нууд.

Хоёрдохи ху[...] «Бидэнэй һуури—[...] зэргэдэ» гэһэн гар[...] республикын худ[...] залуу түрүүшүүл[...] хэй материал.

Гурбадахи ху[...] түрэл орон доторн[...] саанаһаа ерэһэн [...] манууд. ТАСС-ай [...] нууд.

Дүрбэдэхи ху[...] «Субботний огонек[...]

Редактор
Ц. Ц. ЦИБ[...]

Манай адрес, телефон[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора [...] приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. ред[...] 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря [...] отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства [...] 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышле[...] строительства — 61-35, советского строительства и быт[...] культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 6[...] формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, [...] бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати [...] те Министров БурАССР.

Н-02138. Зак. № [...]